INTERNATIONAL
LIBERTY INSTITUTE

ІНДЕКС ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

ІНДЕКС · 2025

ІНДЕКС ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

2025

Міжнародний Інститут Свободи

2025

Автор дослідження:
Ярослав Романчук

Над публікацією працювали:
Наталія Слюсар
Тетяна Стройко
Михайло Камчатний

Наші публікації доступні на сайті www.ilibertyinstitute.org у форматі Portable Document Format (PDF)
Щоб замовити друковані видання, звертайтесь за e-mail: info@ilibertyinstitute.org
Представники ЗМІ звертайтесь за e-mail: media@ilibertyinstitute.org

Відповідальний за випуск: Михайло Камчатний
Дизайн: Яна Шевченко

Індекс економічної безпеки 2025. – Міжнародний Інститут Свободи, 2025, 32 с.

Індекс Економічної Безпеки від Міжнародного Інституту Свободи показує стан національної системи економічної безпеки країн світу в контексті наявних зовнішніх і внутрішніх ризиків та загроз, а також відображає ефективність та надійність правових і економічних інститутів, системи державного управління у забезпеченні можливості для Споживача, Виробника та Підприємця реалізовувати свою волю в умовах відкритої міжнародної конкуренції за матеріальні й нематеріальні ресурси та активи.

© Міжнародний Інститут Свободи, 2025

INTERNATIONAL
LIBERTY INSTITUTE

РЕЗЮМЕ

Економічна безпека – новий об'єкт досліджень для вчених, політиків та всіх, кого цікавлять питання економічної свободи та безпеки. Значення цієї теми зростає не лише через наростаючі «гарячі» війни й конфлікти в сучасному світі. На тлі різкого загострення міжнародних торгових суперечок та протиріч, активної комерціалізації дизруптивних технологій IV промислової революції, посилення боргової позиції понад 100 країн світу та перезавантаження глобальних ланцюжків цінності поняття «економічна безпека» набуває нових смислів.

Раніше вважалося, що її суть полягає у забезпеченні країни продовольством, енергетичними ресурсами та критично важливими компонентами для виробництва товарів усередині країни. У межах економічної безпеки уряди вдавалися до торгового протекціонізму, вводили спеціальні регуляторні режими, практикуючи дискримінацію і лідерство. Через війну така економічна політика уповільнювала темпи економічного зростання, гальмувала інвестиції, збільшувала витрати втраченої вигоди як виробників, так і споживачів.

Ми пропонуємо новий науково-практичний підхід до економічної безпеки. Його ключовим принципом є оцінка становища, стану та взаємодії Виробника товарів/послуг з одного боку та Уряду з іншого. Оптимізація витрат виробництва за умов конкуренції юрисдикцій ставить завдання вироблення економічної політики стосовно екзогенних (зовнішніх) і ендогенних (внутрішніх) факторів. Серед них — джерела матеріальних та нематеріальних ресурсів, людський капітал, сучасні технології та доступ до товарних, інфраструктурних, інформаційних мереж.

Структура Індексу економічної безпеки дозволяє застосовувати його як один з орієнтирів економічної політики в рамках реалізації країнової стратегії швидкого, довгострокового економічного зростання та розвитку. Економіка розміром понад $1 трильйон доларів з якісними інститутами права, грошей, кредиту та регулювання, з розвиненим конкурентним ринком товарів та послуг, високим рівнем капіталізації матеріальних та нематеріальних активів, безумовно, є більш міцним фундаментом для національної системи безпеки країни, ніж економіка у $200 млрд.

Теоретична новація Міжнародного Інституту Свободи полягає в тому, що ми інтегруємо теорію економічного зростання з одного боку та Концепцію національної безпеки з іншого, ставлячи у фокус цінності та інститути західної цивілізації.

Відмінна риса запропонованого Міжнародним Інститутом Свободи Індексу економічної безпеки – це людиноцентричність. Ми розглядаємо національну безпеку держави через призму її Громадянина. Через призму того, який фундамент сформувала держава для особистої й економічної свободи її громадян, через верховенство права та інтеграції в європейську і світову систему поділу праці. І понад 30-річна історія наукових досліджень концепту «економічна свобода» переконливо доводить її позитивний вплив на всі аспекти, що забезпечують зростання конкурентоспроможності та процвітання країн світу.

Ярослав Романчук

Президент Міжнародного Інституту Свободи

ЗМІСТ

Індекс економічної безпеки 2025 **5**

Теоретичний базис Індексу 5
Визначення національної економічної безпеки 8
Основні ризики та загрози національній економічній безпеці 9
Індекс економічної безпеки 2025: компоненти, методологія, значення 11
Результати Індексу економічної безпеки 2025 13
Покраїновий огляд Індексу 14
Індекс економічної безпеки України 20
Загальні висновки Індексу 21
Додатки 22

Концепція Економічної безпеки України **28**

Реалізація Концепції та поради Уряду 29

Про Міжнародний Інститут Свободи (ILI) **31**

INTERNATIONAL
LIBERTY INSTITUTE

ІНДЕКС ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ 2025

Міжнародний Інститут Свободи (ILI) представляє власний оригінальний інструмент оцінки стану економічної безпеки країн світу.

Індекс економічної безпеки (ІЕБ) розроблений експертами ILI на основі теоретичної бази, викладеної у **Концепції національної економічної безпеки України-2024**[1]. Даний документ розроблено з урахуванням положень, імперативів та рекомендацій, викладених у таких основних джерелах:

- Стратегія європейської економічної безпеки», ухвалена ЄС у червні 2023 року[2];
- Доповідь «Економічна безпека Європи» (Europe's Economic Security)[3] Центру вивчення економічної політики;
- Доповідь ОЕСР «Економічна безпека в світі, що змінюється»[4];
- Доповідь європейського мозкового центру Breugel «Інструменти економічної безпеки»[5];
- Аналітична доповідь експертів центру Breugel «Європейський циклічний єдиний ринок для економічної безпеки та конкурентоспроможності»[6];
- Доповідь Парламентської асамблеї НАТО «Відновлення трансатлантичних економічних відносин та стійкості»[7];
- Доповідь «Стратегічні та економічні виклики від корупції»[8] Парламентської асамблеї НАТО;
- Дослідження Rand Corporation «Економічна безпека та Міністерство внутрішньої безпеки США. Розв'язання проблем світу, що змінився, і ландшафту загроз, що змінився»[9].

Ми також використовували аналітичні дані, висновки та рекомендації цілого ряду науково-дослідних організацій, аналітичних центрів, міжнародних організацій, які займаються проблематикою економічної безпеки, управління та хеджування ризиків мікро- та макрорівня, а також стійкістю інститутів та систем для забезпечення сталого довгострокового економічного зростання та розвитку[10]. При виборі складових елементів Індексу ми враховували наступні положення, рішення та визначення.

У травні 2023 року на саміті країн G7 у Японії вперше було прийнято спеціальну заяву з питань економічної стійкості та економічної безпеки[11]. У ньому наголошувалося, що немає загальноприйнятого визначення економічної безпеки. При цьому керівники країн виділили сім сфер для дій:

1. побудова стійких ланцюгів постачання;
2. створення сталої критично важливої інфраструктури;
3. розв'язання проблем неринкової політики та практик;

[1] Концепція національної економічної безпеки України 2024. Міжнародний Інститут Свободи https://d2c4wny57m91c4.cloudfront.net/National_Economic_Security_Ukraine_2024_8bf203014e.pdf

[2] Joint Communication by the European Commission and the High Representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy: European Economic Security Strategy, 26.06.2023, JOIN (2023) 20 final https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52023JC0020

[3] Europe's Economic Security. Paris Report 2. Center for Economic Policy Research. May 2024 https://cepr.org/system/files/publication-files/200566-paris_report_2_europe_s_economic_security.pdf

[4] Economic Security in a Changing World.OECD. September 2025 https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2025/09/economic-security-in-a-changing-world_78f3b129/4eac89c7-en.pdf

[5] Instruments of Economic Security. Working paper | issues 12/2024 | 23 May 2024. Breugel. https://www.bruegel.org/system/files/2024-05/WP%2012%202024_0.pdf

[6] Grabbe, H. and L. Moffat (2024) 'A European circular single market for economic security and competitiveness', Policy Brief 20/2024, Bruegel https://www.bruegel.org/sites/default/files/2024-09/PB%2020%202024_2.pdf

[7] Rebuiding Tranatlantic Economic Relations and Resilience. Report Faik Oztrak (Türkiye). Rapporteur. Adopted by the Economics and Security Committee at the 2023 NATO PA Annual Session in Copenhagen, Denmark. NATO Parliamentary Assembly. October 2023 https://www.nato-pa.int/download-file?filename=/sites/default/files/2023-10/025%20ESCTER%2023%20E%20rev.1%20fin%20-%20TRANSATLANTIC%20ECO%20RELATIONS%20-%20OZTRAK%20REPORT.pdf

[8] Strategic and Economic Challenges Posed by Corruption. General Report. Harriett Baldwin (United Kingdom). General Rapporteur. 017 ESC 22 E rev.1 fin – Original: English – 19 November 2022. https://www.nato-pa.int/download-file?filename=/sites/default/files/2023-01/017%20ESC%2022%20E%20rev.%201%20fin%20-%20CORRUPTION%20CHALLENGES%20-%20DRAFT%20REPORT%20BALDWIN.pdf

[9] Economic Security and the U.S. Department of Homeland Security Addressing a Changed World and Evolved Threat Landscape. Daniel M. Gerstein, Douglas C. Ligor. April 2023. Rand Corporation. https://www.rand.org/pubs/perspectives/PEA2210-1.html

[10] How to de-risk: European economic security in a world of interdependence. Jean Pisani-Ferry, Beatrice Weder di Mauro and Jeromin Zettelmeyer. Bruegel; Geneva Graduate Institute; PIIE; INSEAD; CEPR, OECD, WEF, CSIS, Rand Corporation, Atlantic Council, World Bank, Bertelsmann Stiftung, Allianz, «Exploring Economic Security Toolkits: Key Insights from Eleven Countries» - the Netherlands Institute of International Relations «Clingendael», The Centre for Economic Security, «Demystifying Economic Security: a Framework for the EU» -
Institut Montaigne, Economist Intelligence Unit, Global Economic Crime Survey 2024 – Pwc, Top geopolitical risks 2025 — KPMG International.

[11] JG7 Leaders' Statement on Economic Resilience and Economic Security. 20 May 2023 https://www.consilium.europa.eu/media/64501/g7-statement-on-economic-resilience-and-economic-security.pdf

4 боротьба з економічним примусом;
5 протидія шкідливим практикам у цифровій сфері;
6 співробітництво у розробці міжнародних стандартів;
7 запобігання витоку конфіденційних критично важливих та нових технологій.

Європейська комісія у своїй Стратегії економічної безпеки 2023 року вказує на чотири сфери ризику:

1 стійкість ланцюгів постачання;
2 загрози критичній інфраструктурі;
3 безпека технологій та витоку;
4 перетворення економічної залежності чи економічного примусу на зброю.

У 2024 році Урсула фон дер Ляйєн визначила економічну безпеку як центральний елемент економічної зовнішньої політики ЄС[12].

Основні елементи політики зміцнення економічної безпеки ЄС

1 вільне переміщення товарів, послуг, грошей та громадян

2 рівні умови господарювання та конкуренції

3 скорочення звітності та регулювання

4 прискорення дозвільних процедур

5 спрощення нормативної бази

6 ліквідація колізій у законодавстві

> **Аналіз стратегій розвитку, нормативної бази ЄС дозволяє зробити висновок, що концепцію економічної безпеки в Євросоюзі до кінця не опрацьовано.**

Так RUSI European Economic Security Taskforce (конференція з питань економічної безпеки) робить висновок:

> “Перше засідання Європейської цільової групи з економічної безпеки RUSI підкреслило концептуальні та конкретні наслідки відсутності ясності, спільних пріоритетів та єдиної стратегії для економічної безпеки як у державах-членах, так і в ЄС. Європа знаходиться на самому початку розробки та впровадження механізмів обміну даними, аналітичного потенціалу та ДПП, необхідних для досягнення більш стійкої та безпечної економіки”[13].

OECP (Організація економічного співробітництва та розвитку) також активно займається проблемою економічної безпеки. У роботі «Економічна безпека у світі, що змінюється. Нові підходи до економічних викликів» експерти дають таке визначення[14]:

> “Економічна безпека означає здатність країни захищати та підтримувати свою економічну стабільність та зростання шляхом зміцнення її стійкості до зовнішніх та внутрішніх загроз».
> Серед ризиків, якими охоплює концепція економічної безпеки, експерти OECP розглядають «здатність захищати ключові економічні активи, підтримувати критично важливу інфраструктуру та забезпечувати доступ до необхідних ресурсів, таких як енергія, продовольство та технології. Основні аспекти економічної безпеки включають захист стратегічних галузей та ланцюжків постачання, а також підтримку торговельних та інвестиційних потоків. Вона також охоплює кібербезпеку. По суті, економічна безпека є невіддільною частиною національної безпеки, оскільки сильна і стабільна економіка лежить в основі загальної здатності країни захищати й просувати свої інтереси в глобальному середовищі, що швидко змінюється.”

[12] Europe’s Choice. Political Guidelines for the next European Commission 2024-2029. Ursula von der Leyen https://commission.europa.eu/document/download/e6cd4328-673c-4e7a-8683-f63ffb2cf648_en?filename=Political%20Guidelines%202024-2029_EN.pdf

[13] Conference Report Policy Brief. RUSI European Economic Security Taskforce Meeting 1: The Conceptual and the Concrete. Policy Brief. Conference Report. Eliza Lockhart. October 2024 https://static.rusi.org/european-economic-security-taskforce-cr-meeting-one.pdf

[14] New Approaches to Economic Challenges. Economic Security in a Changing World. OECD. September 2025 https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2025/09/economic-security-in-a-changing-world_78f3b129/4eac89c7-en.pdf

У 2025 році **Atlantic Council** у доповіді «2025 Атлас. Свобода та процвітання у світі»[15] представив одночасно два індекси: свободи та процвітання, підтверджуючи взаємозв'язок між свободою та процвітанням. Індекс свободи оцінює економічні, політичні та правові компоненти. Індекс процвітання включає такі компоненти: дохід, освіта, охорона здоров'я, навколишнє середовище, нерівність та меншості. Автори індексів стверджують:

> “Ми вважаємо, що індекси свободи та процвітання в сукупності є концептуально обґрунтованим продуктом, який буде цікавий науковцям та дослідникам як інструмент кількісної оцінки. Він дозволить глибше вивчити природу взаємозв'язку між свободою та процвітанням. Крім того, індекси свободи та процвітання можуть допомогти політикам та іншим агентам змін виявити галузі інституційних реформ з найбільшими можливостями для покращення та максимальними дивідендами щодо стійкого та інклюзивного процвітання”[16].

Експерти Atlantic Council доєдналися до вчених, аналітиків **Frazer Institute, Heritage Foundation**, які вже понад 30 років досліджують феномен економічної свободи[17]. Вони обґрунтовано довели чіткий взаємозв'язок між рівнем економічної свободи та рівнем доходу населення, інноваційністю, тривалістю життя, якістю життя та іншими параметрами людського розвитку.
Нідерландський інститут міжнародних відносин запропонував 26 інструментів політики економічної безпеки, об'єднавши їх у три групи[18]:

1. **просування:** заходи щодо посилення спроможності та потенціалу національних виробників, підвищення рівня національної конкурентоспроможності на мікро- та макрорівні, диверсифікація торгових партнерів та інвестицій;
2. **партнерство:** розвиток зв'язків між виробниками товарів та послуг, обмін знаннями, компетенціями, управління ризиками;
3. **захист:** зниження рівня вразливості, ухвалення адекватної регуляторної системи.

Серед запропонованих інструментів виділимо наступні:

1. інвестиції в конкурентоспроможність;
2. інвестиції у створення конкурентного ділового клімату (національної юрисдикції, привабливої для виробників товарів та послуг);
3. R&D в інноваційні, проривні технології;
4. опитування бізнесу на тему економічної безпеки;
5. підтримка стартапів;
6. інвестиції у створення загальних, універсальних стандартів;
7. підтримка режиму вільного переміщення даних та інформації;
8. регулярний діалог з бізнесом та незалежними експертами;
9. сприятливий режим входу на ринок;
10. визначення правил доступу на ринок у критично важливі сектори економіки;
11. сприятливий правовий режим залучення прямих іноземних інвестицій;
12. захист прав власності, зокрема інтелектуальної.

У жовтні 2025 року **Hinrich Foundation**, науково-аналітичний центр, що вивчає різні аспекти зовнішньої торгівлі, представив The Hinrich-IMD Sustainable Trade Index (STI)[19]. Цей інструмент для оцінки функціонування різних країн з точки зору економічного зростання, соціальної інклюзивності, екологічної стійкості у глобальній торговій системі. Серед індикаторів, які враховують автори даного індексу, відзначимо темпи зміни реального ВВП, зміну робочої сили, прямі іноземні інвестиції, інвестиції в основний капітал, тарифні та нетарифні бар'єри, внутрішній кредит приватному сектору, концентрація експорту, обсяг експорту товарів та послуг, рівень технологічних інновацій, інфраструктура, рівень освіти, тривалість життя тощо.

[15] 2025 Atlas. Freedom and Prosperity Around the World. Atlantic Council. https://www.atlanticcouncil.org/wp-content/uploads/2025/03/2025-Atlas-Freedom-and-Prosperity-around-the-world.pdf
[16] https://freedom-and-prosperity-indexes.atlanticcouncil.org/about
[17] Щорічні доповіді про стан економічної свободи Frazer Institute https://www.fraserinstitute.org/categories/economic-freedom-world
доповідь «Economic Freedom: What Is It? How Is It Measured? And How Does It Affect Our Lives?», яка аналізує дані по 165 країнам світу протягом 30 років. https://www.fraserinstitute.org/sites/default/files/2024-09/economic-freedom-what-is-it-how-is-it-measured.pdf
Доповідь Heritage Foundation. Index of Economic Freedom 31st Edition. February 2025 https://www.heritage.org/index/
[18] Exploring Economic Security Toolkits: Key Insights from Eleven Countries. The Netherlands Institute of International Relations «Clingendael». March 2025 https://www.clingendael.org/sites/default/files/2025-03/Policy_brief_Exploring_Economic_Security_Toolkits.pdf
[19] Sustainable Trade Index 2025. Navigating sustainable trade: From benchmarking to trade-offs. The Hinrich Foundation, IMD World Competitiveness Center. October 2025 https://www.hinrichfoundation.com/sti-2025

Визначення національної економічної безпеки

Національна економічна безпека – це такий стан економіки, в якому економічні суб'єкти діють у режимі верховенства права, дотримання прав власності, економічної свободи, а також конкурентоспроможного в регіональному та глобальному контексті грошового, фінансового, податкового, митного та регуляторного середовища.

Національна економічна безпека – це набір інститутів та механізмів, що забезпечують економічним суб'єктам країни (виробникам, підприємцям, споживачам) сталий доступ до ринків грошей, товарів, послуг та робочої сили в режимі відкритої конкуренції, дотримання принципу верховенства права.

Національна економічна безпека – це наявність у країні інститутів, суб'єктів та механізмів їхньої взаємодії, що забезпечують громадянам вільний вибір товарів/послуг, необхідних для життєзабезпечення та самореалізації, а також для нейтралізації зовнішніх та внутрішніх шоків пропозиції всіх форм капіталу.

Національна економічна безпека – це наявність у країні інститутів, суб'єктів та механізмів їхньої взаємодії, які забезпечують стійке матеріальне забезпечення, фінансування організацій та структур, що захищають країну від зовнішніх ворогів, забезпечують захист прав та свобод громадян, включаючи захист прав власності всередині країни.

Національна економічна безпека – це наявність у країні інститутів та організацій, які забезпечують країні швидке, довгострокове, інклюзивне зростання на рівні, як мінімум, вище за середньосвітове, а також швидку, гнучку адаптацію країни до зовнішніх шоків.

Національна економічна безпека – це наявність у країні інститутів, комерційних організацій, які мають можливість реалізації порівняльних переваг країн у міжнародній системі поділу праці, глобальних та регіональних ланцюжках цінності.

Національна система економічної безпеки України – це наявність у країні інститутів та організацій, які постійно ведуть активний діалог із закордонними полісімейкерами, інфлюенсерами, комерційними та громадськими організаціями, культурними, освітніми, медійними елітами щодо формування сприятливого іміджу, бренду України чи іншої країни у світі, щодо забезпечення безбар'єрного середовища національним товарам, умовам, фінансам та громадянам у світовій економіці.

Національна економічна безпека – це наявність правових, інституційних рамок для обмеження функцій, розміру та повноважень Держави в економіці.

Обмеження функцій, розміру та повноважень Держави в економіці:

- граничний рівень видатків органів державного управління 25% ВВП,
- граничний рівень інфляції (2%),
- граничний дефіцит бюджету (2% ВВП),
- граничний обсяг державного боргу (20% ВВП),
- граничний обсяг ресурсів/активів у державній власності (10% загального обсягу),
- граничний рівень зайнятості у неринковому секторі (в органах та організаціях, включно з силовими, правоохоронними структурами) – максимально 10% робочої сили.

Основні ризики та загрози національній економічній безпеці

Фактори, рішення, дії, внутрішніх та зовнішніх агентів, які належать до загроз та ризиків національної економічної безпеки:

- збільшують витрати виробництва та споживання фізичних та юридичних осіб України;
- знижують рівень економічної свободи, тобто свободу вибору та відповідальність за нього;
- знижують конкурентоспроможність та продуктивність економічних суб'єктів України;
- погіршують якість ділового та інвестиційного клімату;
- погіршують якість послуг органів державного управління шляхом розширення обсягу дискреції представників органів держуправління, створення конфліктів інтересів у них, а також інтервенціонізму у виробництві товарів/послуг;
- порушують принцип відкритої конкуренції шляхом монополізації/олігополізації ринків, дозволяють окремим суб'єктам не відповідати за свої дії/рішення;
- збільшують ризики бідності та безробіття через закріпачення ринку праці та втручання у відносини між наймачами та працівниками;
- зменшують цінність нематеріальних активів України на зовнішніх ринках.

Фактори, які загрожують безпеці економіки країни:

1. низька якість інститутів та організацій, відповідальних за реалізацію принципів верховенства права, презумпції невинності та сумлінності підприємця;
2. низька якість законодавства, нормативно-правової бази: наявність великої кількості суперечливих норм, положень, що є джерелом дискреції для чиновників, контролерів та правоохоронних органів (інтерпретація понять «перспективний», «інноваційний», «обґрунтований», «доцільний», «ризикований», «збалансований», «оптимальний», «стимулюючий», «нормальний», «соціально орієнтований», «стратегічно важливий» тощо);
3. слабкість судової влади: низький рівень професіоналізму, політизація, синдикалізм та клановість, високі бар'єри для використання приватного арбітражу;
4. дефективність правоохоронної системи при захисті приватної власності: блокування діяльності комерційних суб'єктів, застосування конфіскації та націоналізації; дискримінація суб'єктів приватної форми власності при державних закупівлях;
5. широке поширення практики заборон різних видів економічної діяльності з посиланнями на безпеку, мораль чи непідготовленість населення, блокування добровільних приватних взаємин між суб'єктами господарювання з управління ризиками без участі держави;
6. нездатність полісімейкерів, інститутів держави забезпечувати швидке, довгострокове, інклюзивне економічне зростання;
7. цінова нестабільність (висока інфляція);
8. низька якість національної валюти;
9. бар'єри на переміщення капіталу за поточним та фінансовим рахунками платіжного балансу (фінансовий ізоляціонізм);
10. відсутність чи слабкий розвиток інфраструктури фінансового ринку (фондовий ринок, інвестиційні, венчурні, спільні, пенсійні фонди, страхові компанії, інші структури фінансового посередництва);
11. стійкий дефіцит бюджету органів управління;
12. високий рівень державного боргу;

13. високе податкове навантаження, витрати податкового адміністрування, що негативно впливають на конкурентоспроможність національних виробників товарів/послуг;

14. режим регулювання виробництва товарів та послуг, який суттєво збільшує витрати виробників та розширює сферу дискреції представників органів держуправління (ліцензії, сертифікація, регламенти, дозволи, процедури, квоти тощо);

15. наявність високих бар'єрів входу на ринок праці та виходу з нього;

16. монополізація та олігополізація окремих секторів економіки шляхом заборони чи обмеження конкуренції, у тому числі у сфері фінансових послуг;

17. наявність залежності комерційних організацій та домашніх господарств від одного або двох джерел критично важливих для виробництва та життєзабезпечення товарів та послуг (електроенергія, теплова енергія, водопостачання, залізничний, автомобільний, авіаційний, морський транспорт, логістична інфраструктура, зв'язок);

18. високі витрати входу ринку та виходу з нього (дорогі, витратні за часом процедури відкриття та закриття бізнесу);

19. стійка динаміка скорочення кількості суб'єктів підприємництва, купівельної спроможності населення;

20. наявність великого обсягу ресурсів та активів у державній власності, що підвищує корупційні ризики, а також ризики ураження режиму відкритої, чесної конкуренції;

21. стійко негативні демографічні, міграційні тренди, зростання кількості людей, залежних від трансфертів/допомоги з державного бюджету, тобто тих, хто живе коштом платників податків;

22. державна монополізація сфери виробництва освітніх, медичних послуг, концентрація системи управління ризиками в руках держави, високі витрати входу та роботи над ринком освітніх, медичних послуг;

23. державна монополія на ринку пенсійних послуг, високі бар'єри та витрати входу на ринок управління пенсійними заощадженнями;

24. дефективна система надання адресної допомоги людині у складних ситуаціях;

25. критично низький рівень довіри суспільства та бізнесу до органів державного управління;

26. наявність законодавчих, регуляторних, фінансових, технологічних обмежень щодо українських фізичних та юридичних осіб за кордоном;

27. наявність іноземних інституцій, організацій, які ведуть регулярні, цілеспрямовані кампанії/програми з викривлення реальної ситуації в Україні, негативно впливають на цінність нематеріальних активів українських комерційних організацій, а також на «м'яку силу» України.

Індекс економічної безпеки 2025: компоненти, методологія, значення

Індекс економічної безпеки від Міжнародного Інституту Свободи (ILI) – це комплексний інструмент оцінки стану економічної безпеки на основі статистичних даних, індексів, опитувань громадської думки та експертних груп. Він заснований на 60 показниках, які об'єднані у вісім груп:

ГРУПА 1
Правові, інституційні чинники
(10 показників)

ГРУПА 5
Регуляторні чинники
(6 показників)

ГРУПА 2
Макроекономічні чинники
(10 показників)

ГРУПА 6
Інфраструктурні чинники
(6 показників)

ГРУПА 3
Монетарні, фінансові чинники
(6 показників)

ГРУПА 7
Соціальні чинники
(9 показників)

ГРУПА 4
Податкові, бюджетні чинники
(5 показників)

ГРУПА 8
Нематеріальні чинники
(8 показників)

Загальна оцінка

Індекс економічної безпеки оцінюється за шкалою від 0 балів (система економічної безпеки відсутня) до 100 балів (вища якість та надійність системи економічної безпеки).

Оцінка показників

Кожен показник оцінюється за шкалою від 0 до 100 балів. Значення за кожною групою – середнє арифметичне всіх показників групи. Значення Індексу – середнє арифметичне цифрових значень усіх восьми груп.

Залежно від значення Індексу країни належать до однієї з чотирьох груп.

Перша група: 0 - 25 балів

Червоний рівень економічної небезпеки

Червоний рівень небезпеки за кодуванням ризику означає незадовільну якість системи, інститутів економічної безпеки.

Країни у цій групі характеризуються такими параметрами:

- низька якість інститутів демократії та захисту прав власності;
- гострий дефіцит особистої, політичної та економічної свободи, низька якість державного регулювання, неякісна система державного управління, якій притаманні конфлікт інтересів, авторитарні практики та корупція;
- низькі темпи економічного зростання, низька якість інвестиційного та ділового клімату; низький рівень продуктивності праці, доходів населення та, як наслідок, низький попит внутрішнього ринку;
- високі бар'єри на переміщення капіталу та доступ до зовнішнього фінансового ринку; домінація держави в економіці, значна частина ресурсів та активів знаходиться поза сферою ринкових відносин;
- широко поширені практики витіснення приватних інвестицій та приватного споживання;
- макроекономічна розбалансованість, низький рівень довіри суспільства та бізнесу до влади, негативні тенденції та явища на ринку праці та людського капіталу.

Такий стан економіки та системи державного управління не дозволяють забезпечувати в необхідних обсягах фінансування на формування та підтримку на необхідному рівні обороноздатності країни.

Друга група: 25,1 – 50 балів

Помаранчевий рівень економічної небезпеки

Низька якість системи, інститутів економічної безпеки. Помаранчевий рівень небезпеки кольорового кодування ризику.

Третя група: 50,1 – 70 балів

Жовтий рівень економічної небезпеки

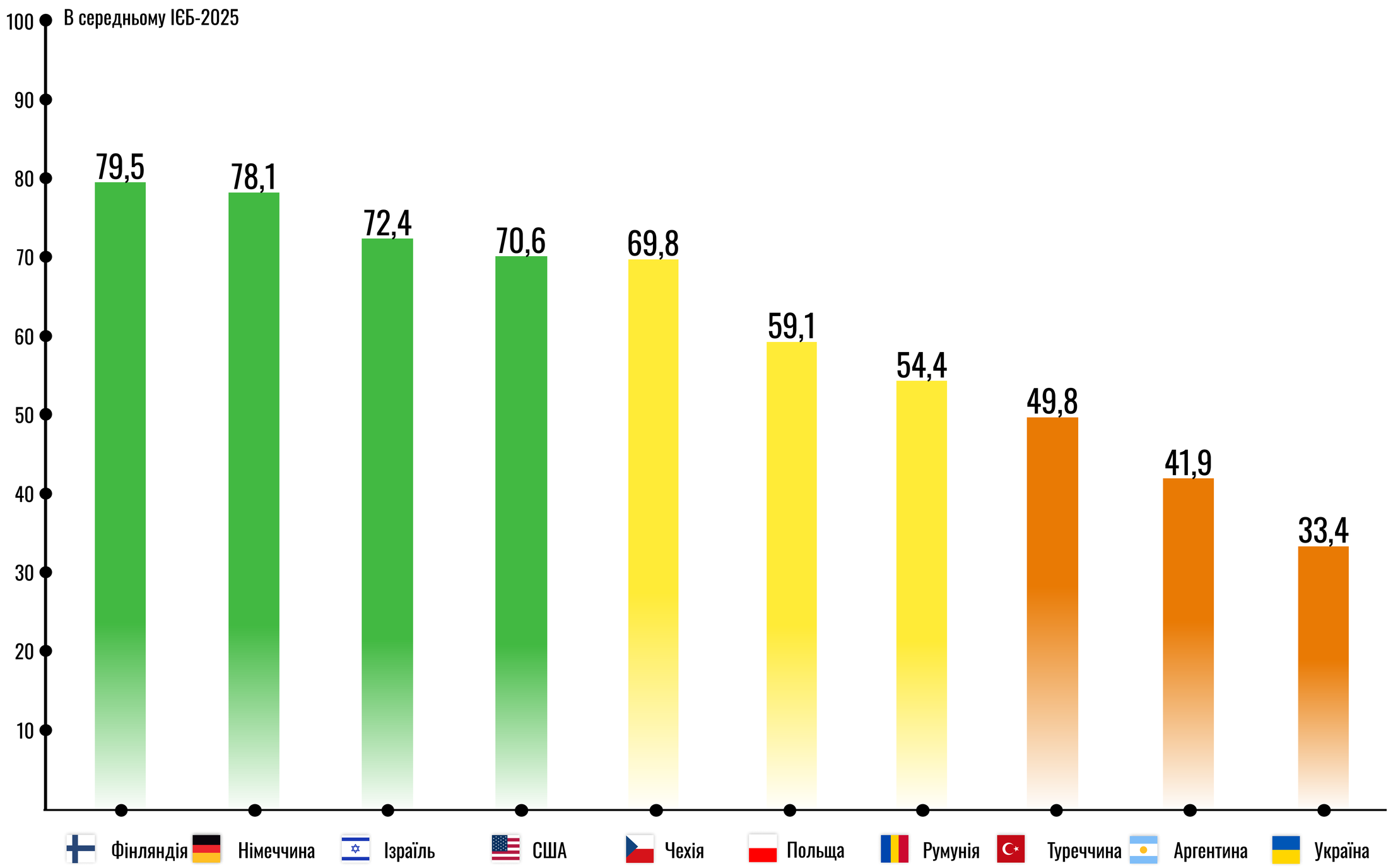
Задовільна якість системи, інститутів економічної безпеки. Жовтий рівень небезпеки з кодуванням ризику.

Четверта група: 70,1 – 100 балів

Зелений рівень економічної небезпеки

Низька якість системи, інститутів економічної безпеки. Помаранчевий рівень небезпеки кольорового кодування ризику.

Результати Індексу економічної безпеки 2025

1 Фінляндія – **79,5 бала**
2 Німеччина – **78,1 бала**
3 Ізраїль – **72,4 бала**
4 США – **70,6 бала**

Зелена група ризиків економічної безпеки, тобто країни, які забезпечують високий рівень економічної безпеки за допомогою чинних інститутів та механізмів економічної політики, які реалізують ці країни.

5 Чехія – **69,8 бала**
6 Польща – **59,1 бала**
7 Румунія – **54,4 бала**

Жовта група ризиків економічної безпеки — інститути та економічні системи цих країн загалом функціонують ефективно, але не вистачає синхронності та системності. Існує великий ресурс зростання, насамперед шляхом зміни місця та ролі держави в економіці.

8 Туреччина – **49,8 бала**
9 Аргентина – **41,9 бала**
10 Україна – **33,4 бала**

Помаранчева група ризиків економічної безпеки. Країни з низькою якістю правових, адміністративних інститутів, суттєві дефекти у системі національної конкурентоспроможності. Уряди значною мірою ігнорують таку нематеріальну форму капіталу, як економічну свободу. У цих країнах джерелом економічних ризиків є також макроекономічна нестабільність, що супроводжується високою інфляцією, грошово-кредитною турбулентністю, фіскальною розбещеністю та надмірною роллю держави в економіці. Всеосяжна дискреція, регуляторний режим, податкова система, формат взаємовідносин бізнесу та влади, суспільства та бізнесу гальмують економічне зростання та знижують можливості для адекватного матеріально-технічного, технологічного забезпечення національної безпеки загалом.

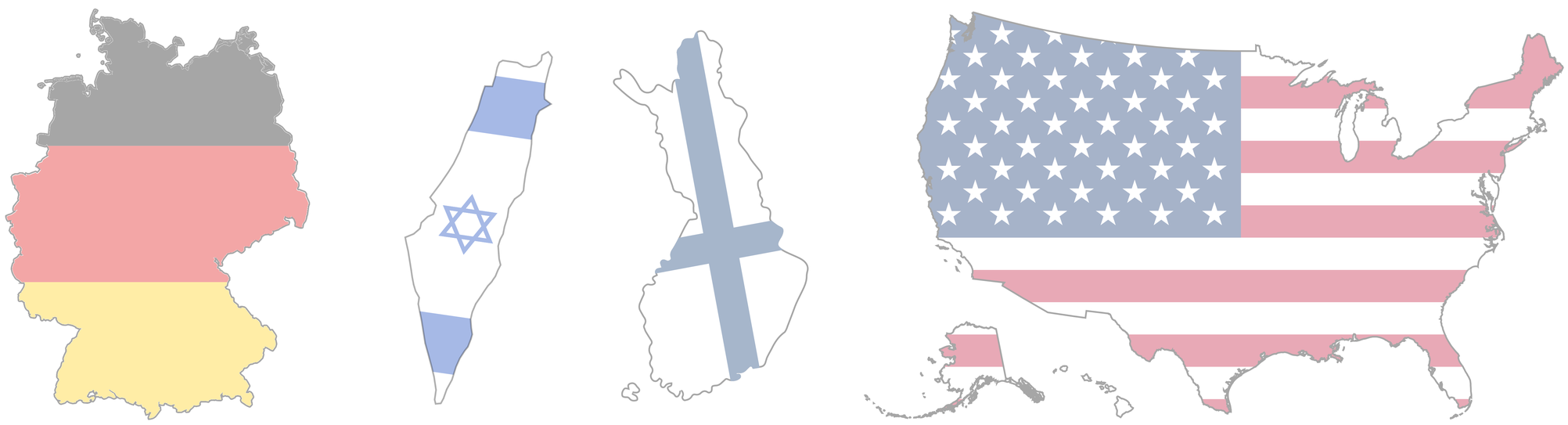
Якісні інститути державного управління у країнах **зеленої зони** Індексу, високий рівень спроможності (capacity) держави забезпечувати макроекономічну стабільність, у тому числі стабільність цін, національної валюти, державного бюджету в режимі вільного переміщення капіталу за поточним та фінансовим рахунками платіжного балансу; дієві механізми захисту прав власності, ефективна правова система вирішення комерційних спорів та конфліктів; розвинений фінансовий ринок, різноманітність фінансових інструментів, у тому числі для довгострокових інвестицій у R&D; розвиток інфраструктури підтримки виробництва товарів та послуг, у тому числі у сфері освіти та охорони здоров'я; режим відкритої конкуренції; диверсифікація постачальників сировини, комплектувальних, інших компонентів для забезпечення безпеки країни; дієві механізми творчої руйнації та технологічної дизрупції; нейтралізація інвестиційних, виробничих, управлінських рішень відбувається через ефективний інститут банкрутства, а чи не через націоналізацію активів, чи прийняття державою боргів комерційних організацій як державної, так і приватної форми власності.

Своєю чергою країни у групі **помаранчевого** та **жовтого** ризику Індексу Економічної безпеки мають різні комбінації, поєднання факторів, станів та параметрів країн із групи червоного рівня небезпеки та зеленого рівня небезпеки. В одних випадках високі ризики для системи економічної безпеки частково нейтралізуються якісним людським капіталом, наявністю одного чи кількох секторів на високому міжнародному рівні конкурентоспроможності, можливістю фінансувати обороноздатність через комерціалізацію природних ресурсів.

В інших випадках макроекономічна, інституційна стабільність схильна до ерозії високого державного боргу, страждає через хронічно високий дефіцит держбюджету, послаблюється застосуванням винятків з механізму «прибуток – збитки», особливо щодо комерційних структур, які набувають надринковий статус «занадто великі/важливі-щоб збанкрутувати».

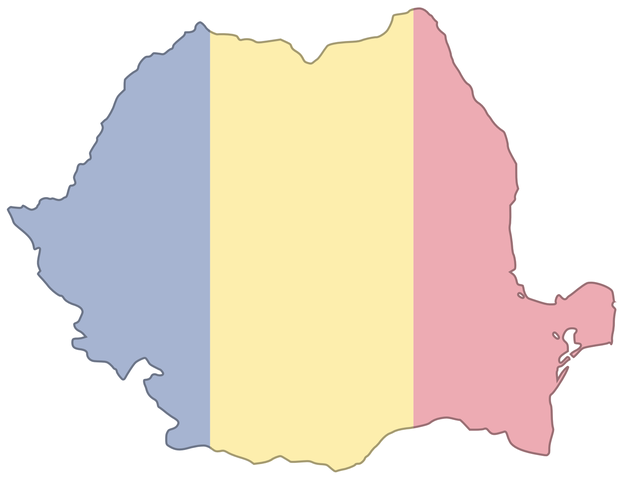
У країнах **помаранчевого** та **жовтого** ризику одним із джерел ризиків є нездатність відповідально управляти державними витратами на пенсійне забезпечення, освіту та охорону здоров'я. Консервація цих секторів у статусі державної монополії чи олігополії за кризової демографічної ситуації, міграції людського та підприємницького капіталу перетворюється на зростаюче джерело загрози для системи економічної безпеки. Застосування заходів торгового протекціонізму, державного дирижизму, регуляторного інтервенціонізму створюють напруження як усередині країни, так і з іноземними партнерами, які роблять внесок у міжнародну систему безпеки, стабільне постачання товарів та послуг, необхідні для сталої роботи національної економіки в умовах наростальних зовнішніх факторів загрози.

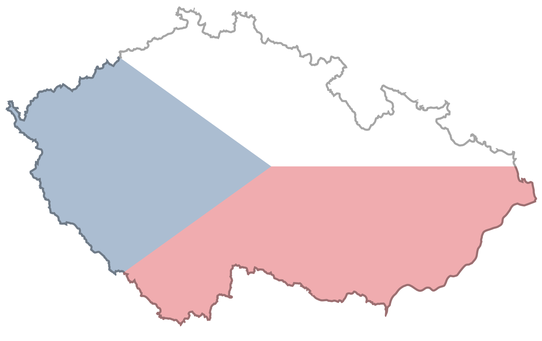
Покраїновий огляд Індексу

Німеччина, Фінляндія, США, Ізраїль представляють розвинені країни з відносно стійкими інститутами та системами забезпечення військової та економічної безпеки. Ізраїль не входить до НАТО і протягом багатьох десятиліть проводить економічну політику, яка дозволила цій країні створити потужну систему військової безпеки, обороноздатності, а також забезпечити високий рівень національної конкурентоспроможності. Вивчення цієї моделі, стратегії розвитку дозволяє краще зрозуміти систему економічної безпеки для України.

Польща, Румунія, Чехія – це країни, які разом з Україною були в рамках радянської тоталітарної системи, під її жорстким контролем та управлінням. Здобувши незалежність, ці країни з різних траєкторій розвитку йшли до членства в НАТО та ЄС. Вони прийняли стратегію створення в країнах інститутів західної цивілізації. При цьому Румунія на відміну від Чехії та Польщі зробила це пізніше, з більшими компромісами зі свободою та капіталізмом. Навіть 10 – 15 років розвитку у режимі держави загального інтервенціонізму значно гальмують її, послаблюють конкурентоспроможність і систему економічної безпеки.

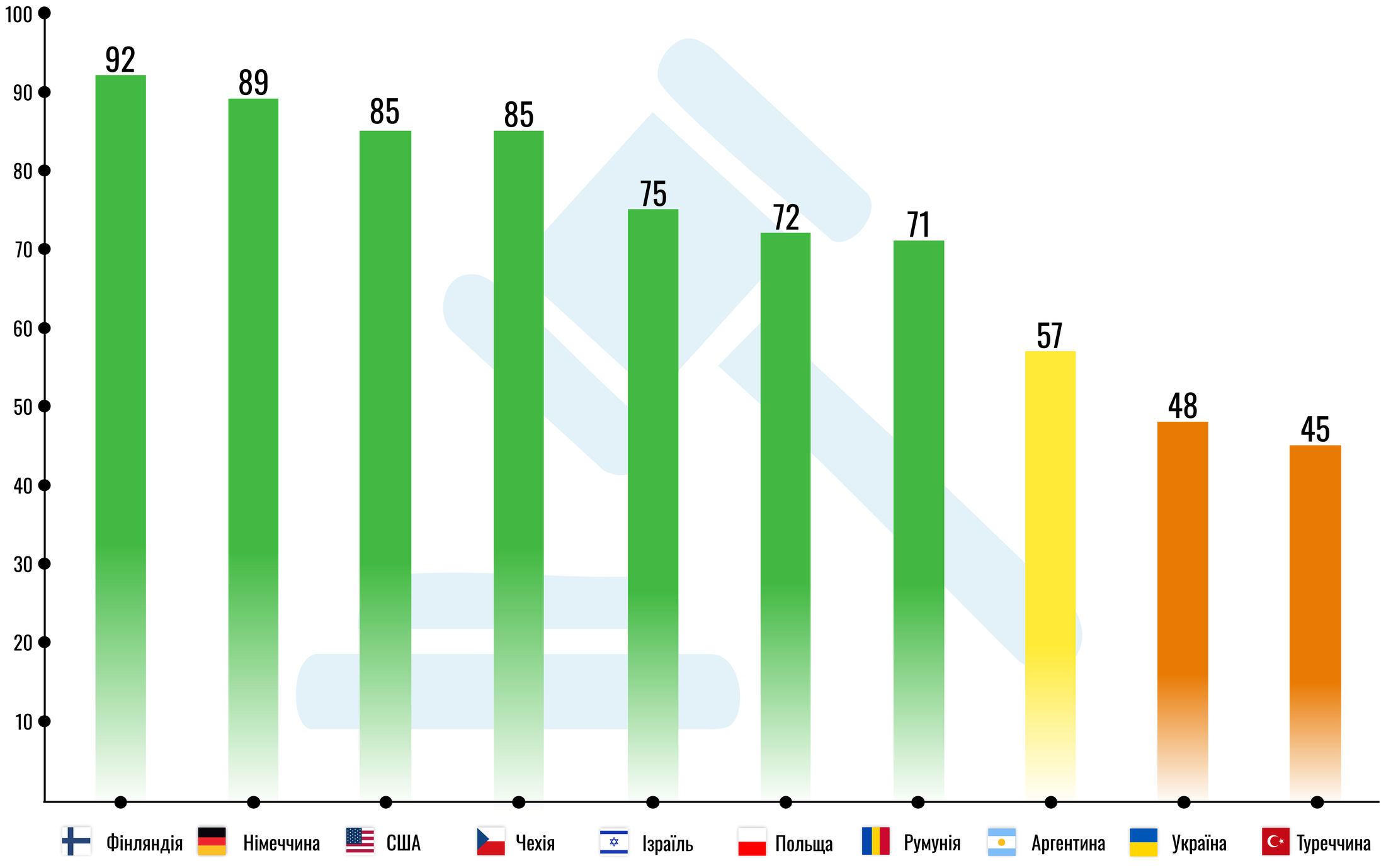
Аргентина у кінці XIX - початку XX століття була однією з найбагатших країн світу. У середині XX століття в ній активізувалися процеси одержавлення різних аспектів економічної діяльності. Держава брала активну участь в інвестиціях, виробництві різних товарів і послуг. Вона визначала «точки зростання» у структурі економіки, займалася імпортозаміщенням, стимулюванням експорту, робила ставку на освіту, підтримувало інфраструктурні проекти, тобто розвивалася у межах теоретичної парадигми економіки розвитку (development economics). Результатом застосування комплексу заходів і політик, активно рекомендованих МВФ, Світовим банком, ООН, ОЕСР, західним академічним mainstream загалом Аргентина багато разів опинялася в дефолті, різко ослабла і з розвиненої країни перетворилася на країну, що розвивається.

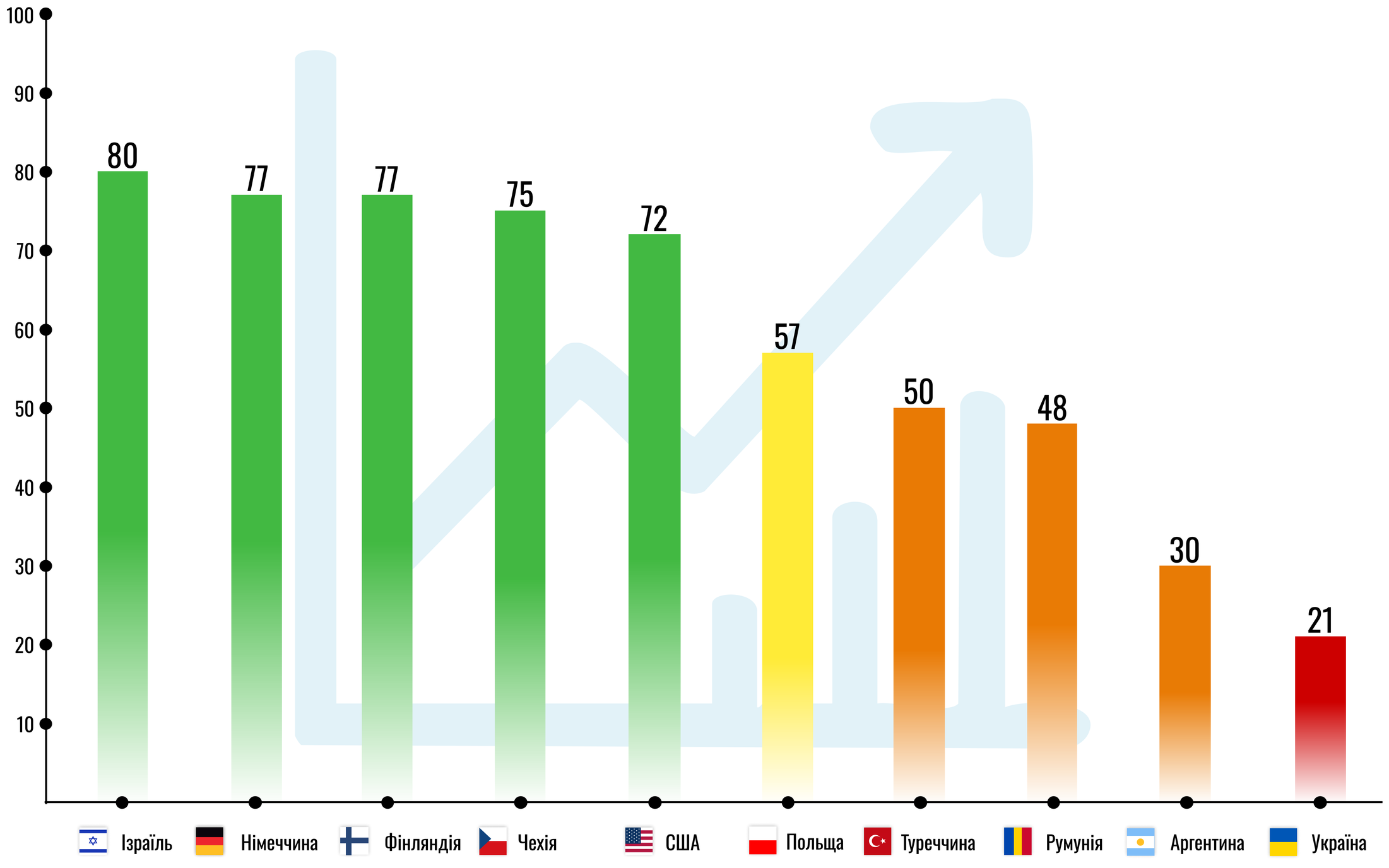
Туреччина перебуває на іншій траєкторії свого історичного поступу. Вона подала заявку на членство в Європейській економічній спільноті (попереднику ЄС) у 1987 році та набула статусу країни-кандидата в 1999 році. Переговори про вступ почалися у 2005 році й формально продовжуються дотепер. Туреччина пішла шляхом створення сотень спеціальних вільних економічних зон, в яких сформовано пільговий податковий, регуляторний режим, преференції з проведення зовнішньоторговельних операцій. При цьому загальнонаціональне законодавство щодо забезпечення високого рівня економічної, інвестиційної, торгової, монетарної свободи залишається досить слабким та дефективним. Туреччина зробила ставку на авторитаризм, режим із низьким рівнем особистої та громадянської свободи, слабкими правовими інститутами захисту приватної власності. Туреччина на практиці реалізувала стратегію поєднання авторитарного гібридного режиму у правовій та економічній сферах.

! Для **України** та інших транзитних країн досвід Аргентини та Туреччини дозволяє засвоїти багато цінних уроків та рекомендацій як у сфері економічної безпеки, так і в економічній політиці загалом. Порівняння підсумків розвитку Туреччини як з розвиненими, так і країнами, що розвиваються, за методологією Індексу економічної безпеки дозволяє Україні переосмислити, піддати глибокій ревізії власний шлях розвитку в період 1991-2025 років, щоб у майбутньому створити якісні інститути економічної безпеки, національної конкурентоспроможності та сприятливі умови для збільшення та розвитку людського та підприємницького капіталу.

Група 1. Правові, інституціональні чинники

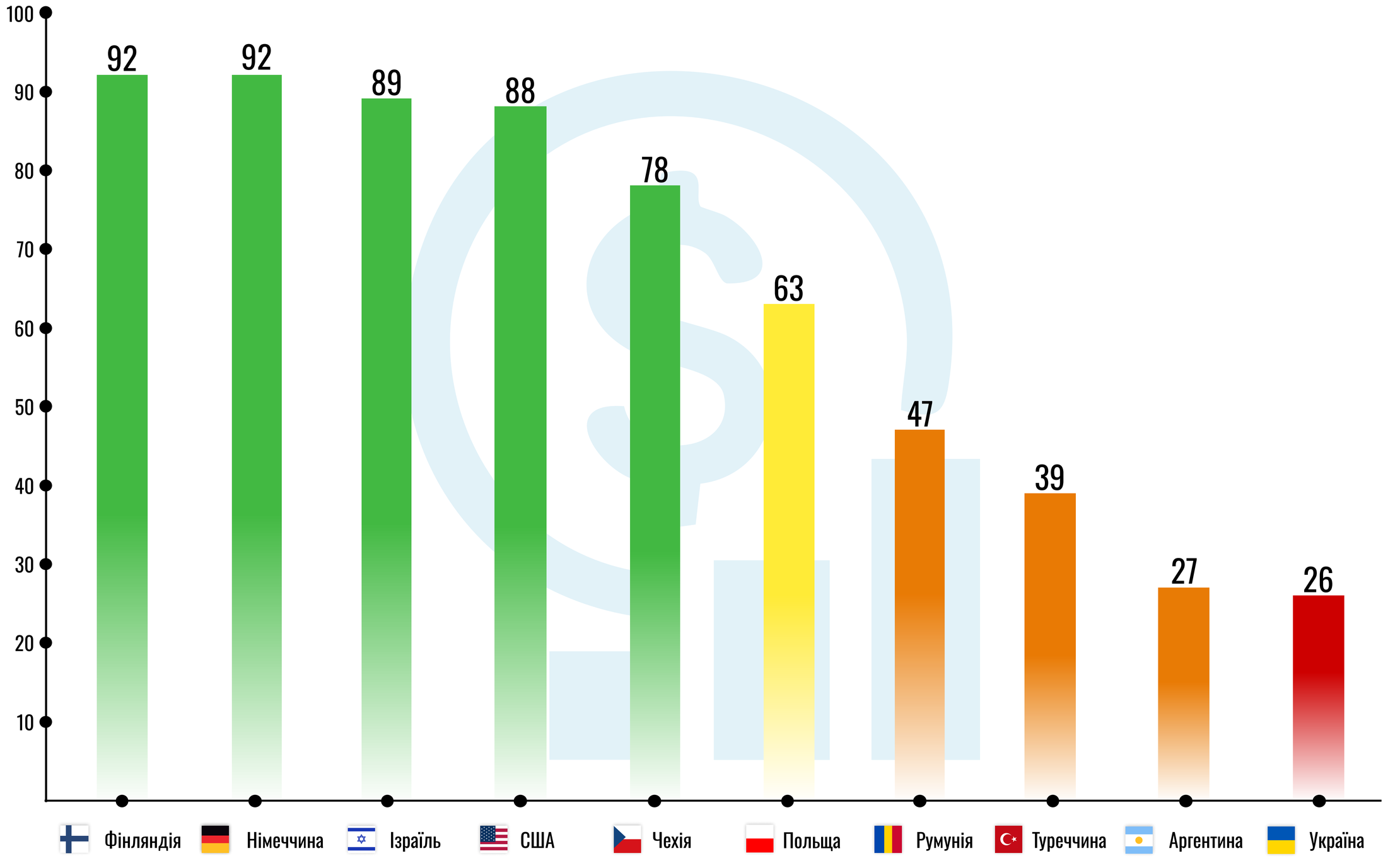

Група 2. Макроекономічні чинники

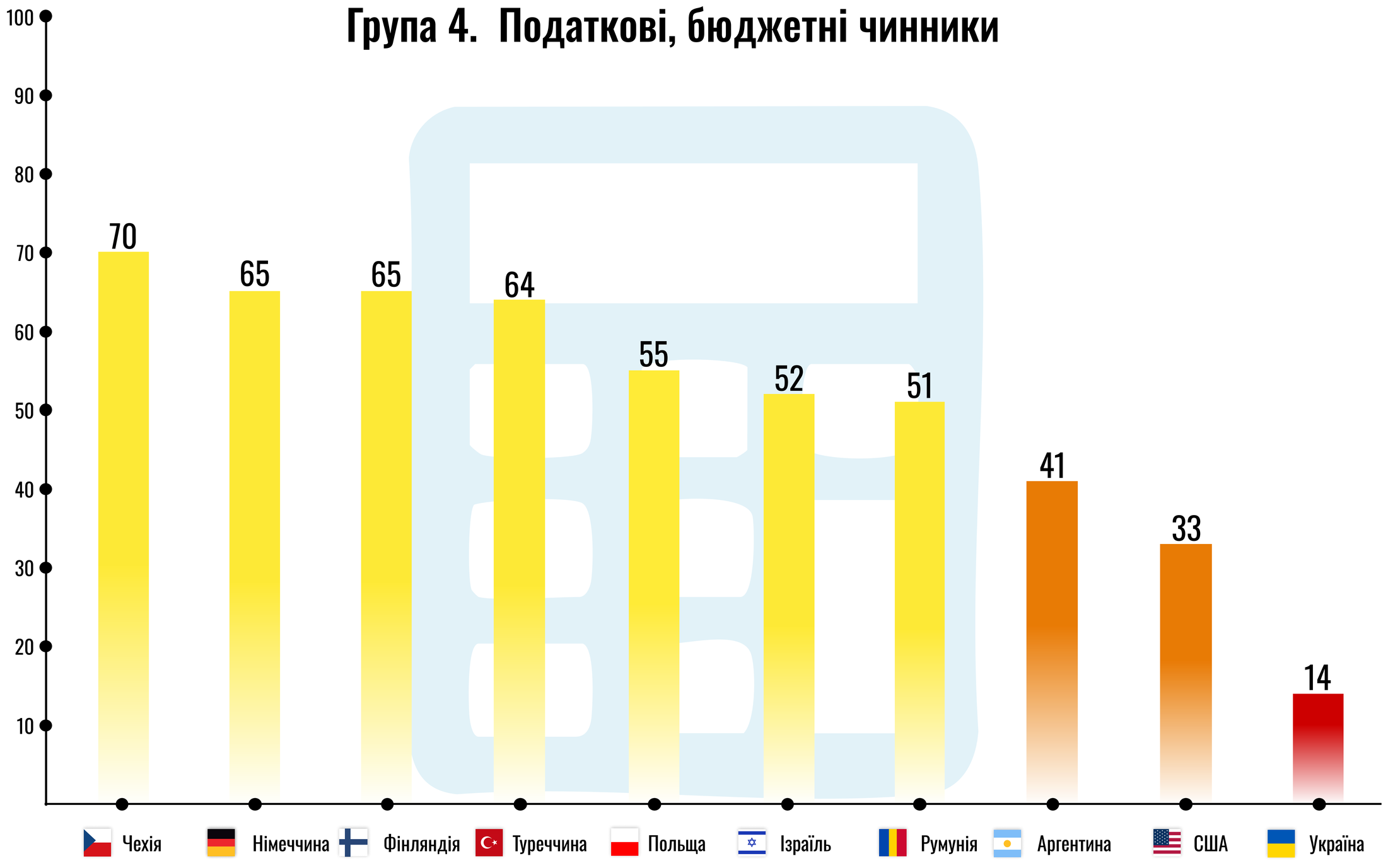

INTERNATIONAL LIBERTY INSTITUTE

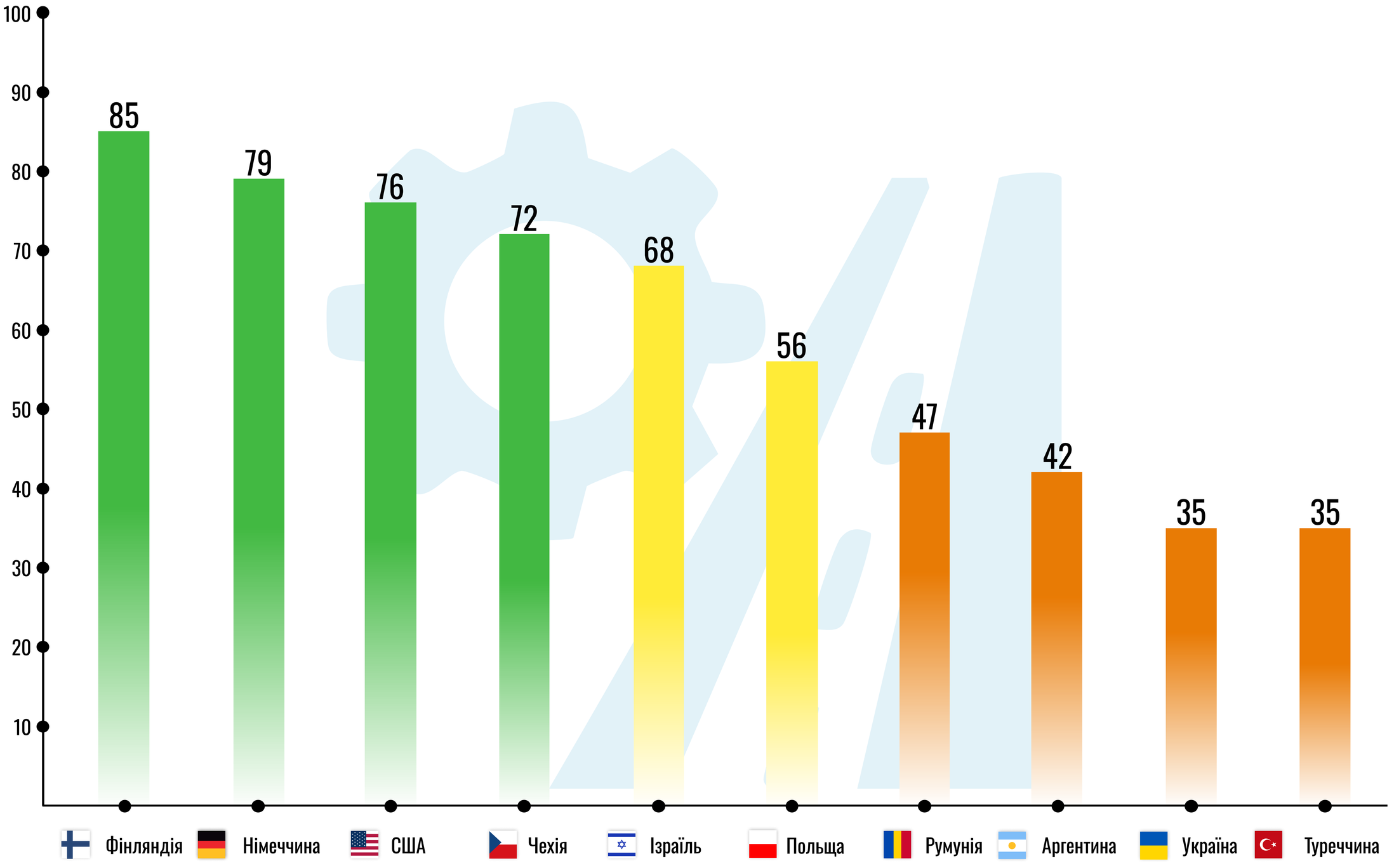
Група 3. Монетарні, фінансові чинники

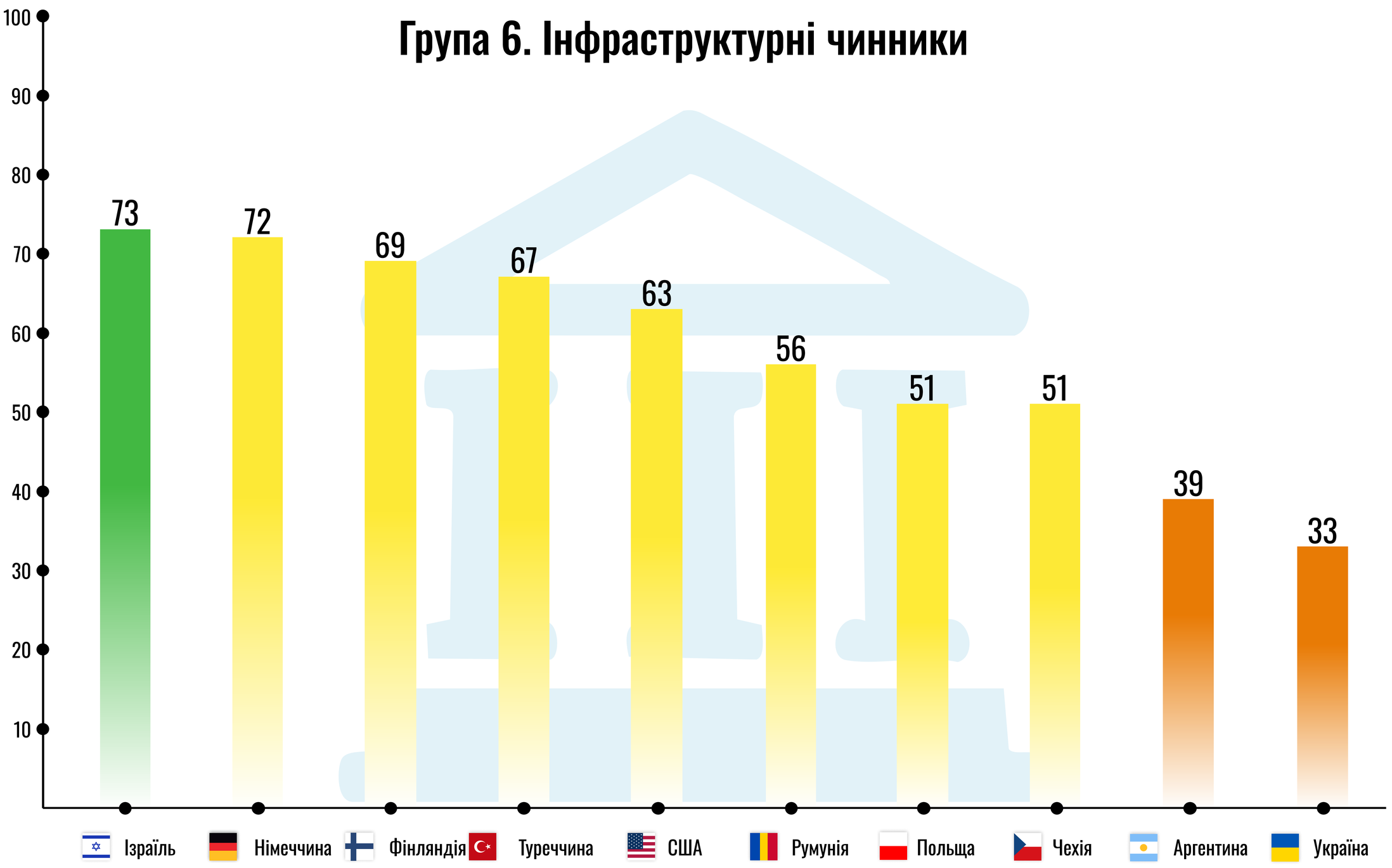
Група 4. Податкові, бюджетні чинники

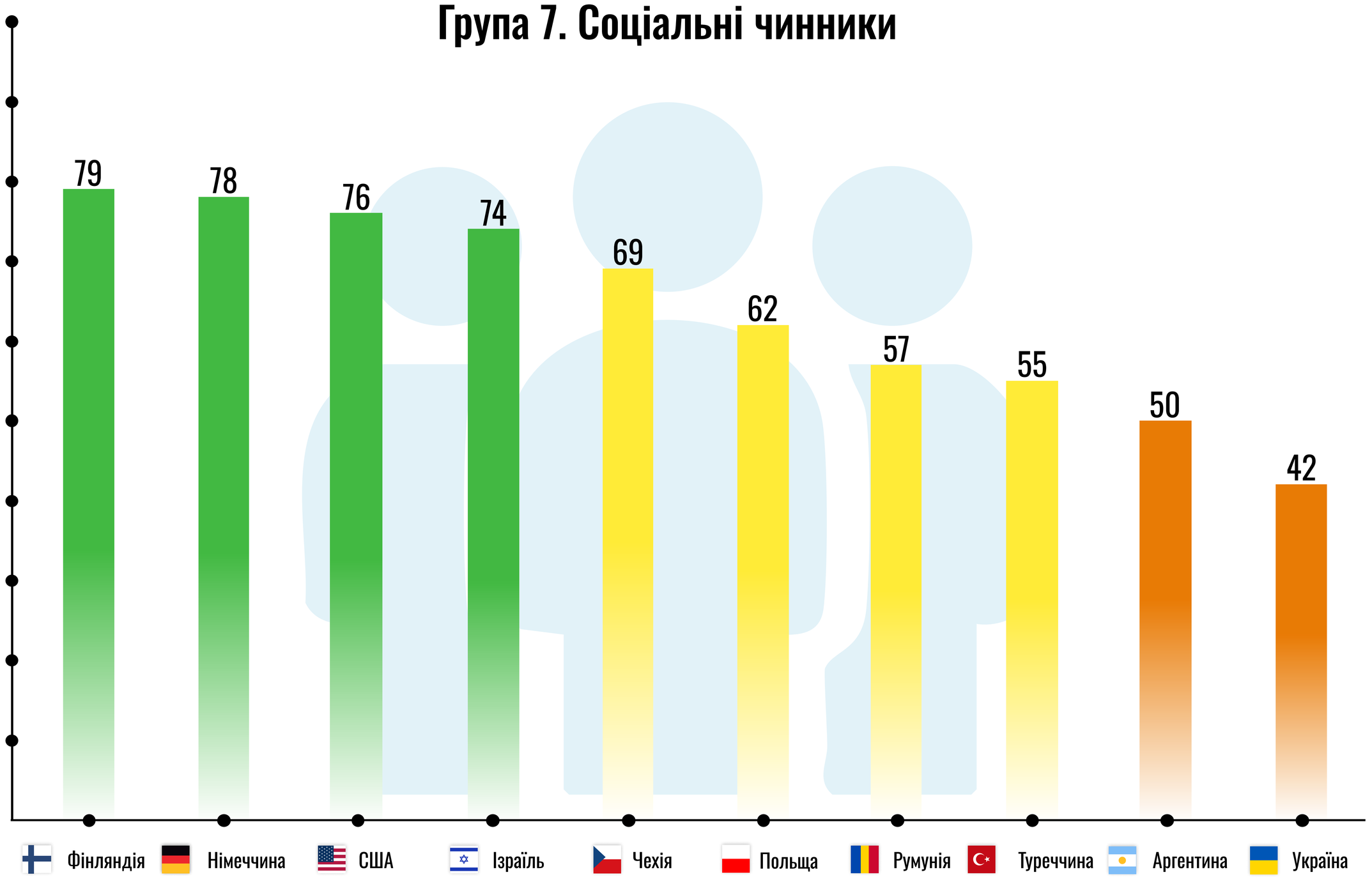
Група 5. Регуляторні чинники

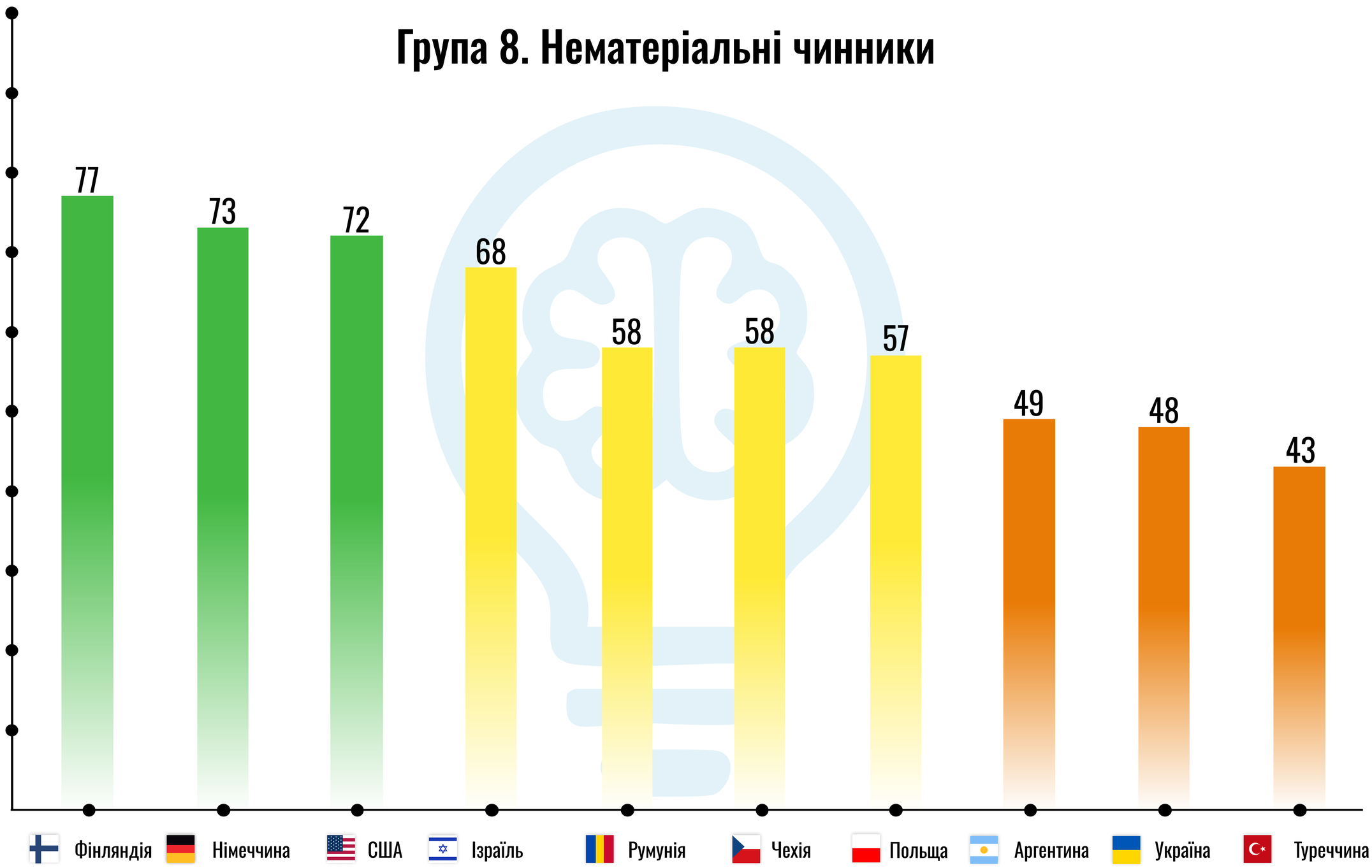
Група 6. Інфраструктурні чинники

Група 7. Соціальні чинники

Група 8. Нематеріальні чинники

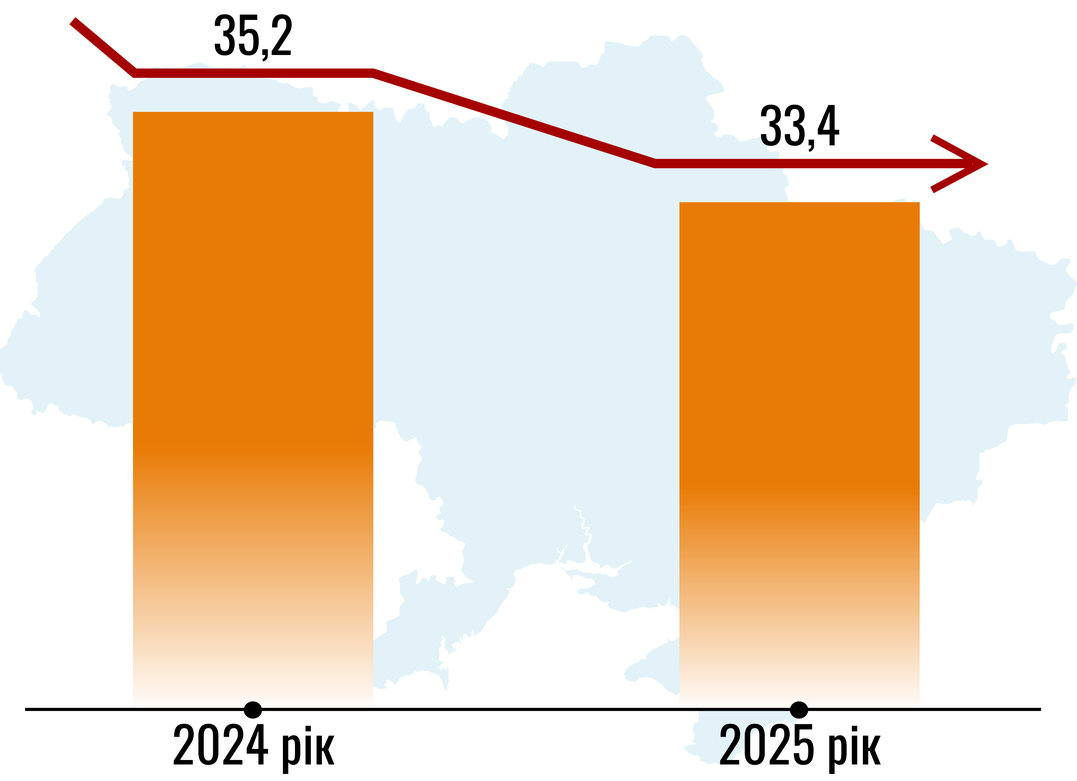

Індекс економічної безпеки України

Значення Індексу економічної безпеки України у 2025 році становило 33,4 бала зі 100. Для порівняння у 2024 році значення Індексу було 35,2 бала.

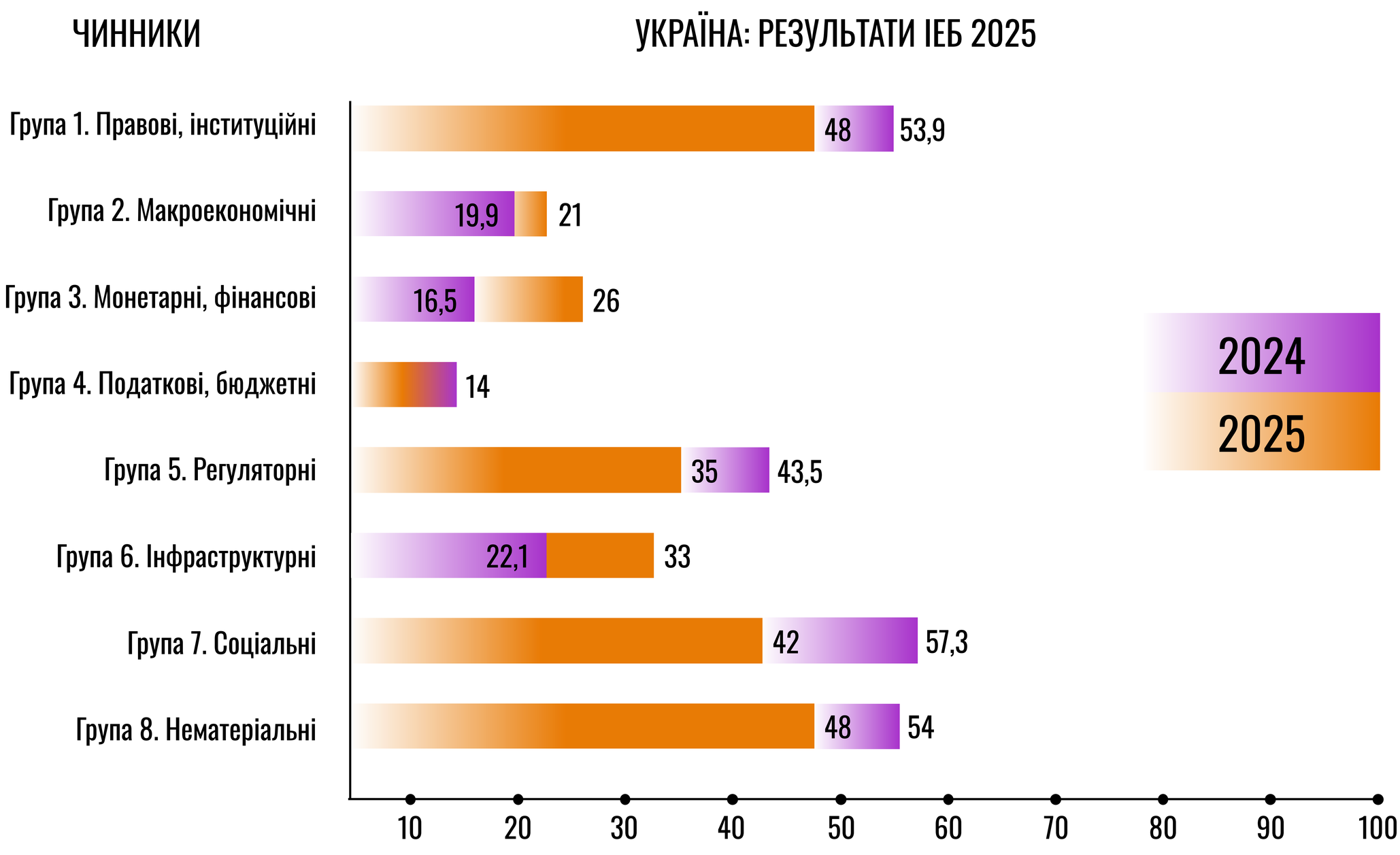
Найгірший результат України із восьми груп факторів за індикатором **«податкові та бюджетні чинники»** – 14 балів. Це червона зона ризику економічної безпеки. Бюджетно-податкова система – одна з ключових в економіці. Коли вона у червоній зоні, країна руками свого уряду та парламенту сама себе послаблює, завдає шкоди.

Друга група факторів, через яку Україна потрапила до червоної групи факторів – **«макроекономічні чинники»**. Тут Україна має 21 бал зі 100 можливих. Це ще одне свідчення того, що українська влада є найбільшим джерелом ризиків та загроз для національної економіки.

За групою факторів **«монетарні, фінансові чинники»** Україна має 26 балів, що також на межі між червоною та помаранчевою зонами ризику.

За жодною групою факторів Україна не увійшла навіть до **жовтої** групи за параметрами економічної безпеки. Це свідчить про те, що країні потрібні не дрібні, косметичні реформи для зміцнення суверенітету, а створення потужної системи національної безпеки, глибоке перезавантаження всіх інститутів, системи державного управління, а також взаємовідносин між виробниками товарів/послуг з одного боку та державою з іншого. Знаходження України в **помаранчевій** групі за якістю системи економічної безпеки різко знижує можливості успішної повоєнної модернізації, забезпечення високих, довгострокових темпів економічного зростання та повернення мільйонів українців додому для відновлення людського, підприємницького та економічного потенціалу.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ ІНДЕКСУ

1 Оптимальний набір факторів для належного рівня економічної безпеки – це створення та підтримка на високому рівні правових, економічних, адміністративних інститутів, що гарантують країні високий рівень особистої, політичної та економічної **свободи**, надійний захист **прав власності**, забезпечують свободу вибору для виробника та споживача у режимі відкритої конкуренції та макроекономічної стабільності. І, навпаки, ставка на протекціонізм, дирижизм і державний фаворитизм, особливо для країни, що розвивається, з перехідною економікою, послаблюють систему національної економічної безпеки.

2 Країни Центральної, Східної Європи зуміли скористатися членством у Європейському Союзі для підвищення рівня економічної безпеки. У найбільш сприятливому становищі виявилися ті країни, які вийшли на максимально високий рівень економічної свободи, зуміли стримати експансію державного втручання в економіку та інтегрувати свої країни до глобальних та регіональних ланцюжків цінності. Сам факт членства в ЄС без внутрішніх правових, економічних трансформацій, якісної макроекономічної політики та захисту економіки від державного інтервенціонізму **не гарантує** створення в країні надійної системи національної економічної безпеки.

3 **Ізраїль**, перебуваючи в умовах постійних військових загроз, зумів створити потужні інститути економічного зростання та розвитку на основі теорії підприємницького зростання Мізеса/Шумпетера. Міцний фундамент його системи національної економічної безпеки – це якісна макроекономічна політика, надійні гроші, повна інтеграція у світову фінансову систему, безумовна ставка на людський та підприємницький капітал. Який, своєю чергою, формується в результаті чіткої взаємодії та врахування інтересів бізнесу та влади. Для країни з високими зовнішніми загрозами важливо вибудовувати партнерські відносини з розвиненими країнами Заходу, як джерелами новітніх технологій, фінансів з одного боку, так і ринком збуту для товарів і послуг з іншого.

4 **Туреччина** – це приклад країни з суперечливими діями, що часто конфліктують між собою, і рішеннями у сфері забезпечення економічної безпеки. Вона пішла шляхом національного лідера щодо окремих секторів економіки, регіонів, надавши їм спеціальний кредитний, податковий, регуляторний та інфраструктурний статус. При цьому значна частина економічної діяльності залишається у режимі несприятливого ділового клімату та слабких правових, регуляторних інститутів. Ігнорування такої важливої форми капіталу чи нематеріального активу, як «економічна свобода», нехтування макроекономічною стабільністю, ставка на регуляторну дискрецію істотно послаблюють Туреччину, збільшуючи її витрати на шляху до статусу країни з високим рівнем доходів.

5 **Аргентина** є для України країновим уроком того, як не слід забезпечувати економічну безпеку країни. Вибір моделі держави загального інтервенціонізму (welfare state), розвиток у її рамках упродовж понад 80 років, відкинуло країну з однієї з найбагатших у світі у статус економіки, що розвивається. Одержавлення інвестиційної діяльності, збільшення державного споживання, виділення «точок зростання», реалізація програм імпортозаміщення та експортного стимулювання за рахунок особливих фінансових, податкових, адміністративних та регуляторних режимів не тільки не створили якісної системи економічної безпеки, не тільки не зміцнили країнову конкурентоспроможність, а навпаки істотно послабили її, згенерувавши цілий спектр негативних, небезпечних явищ та станів.

6 **Україна** не має якісних інститутів та систем національної економічної безпеки. За жодним із восьми факторів вона не набрала навіть 50 балів зі 100 можливих. Токсична, руйнівна для країни **податкова система** та спосіб її адміністрування, **тотальне одержавлення економіки** при незадовільній макроекономічній політиці, зневага до імперативів ефективної монетарної політики при мізерному потенціалі та здатності проводити регуляторну політику – все це перетворило економіку країни на джерело додаткових екзистенційних загроз. Створена в країні модель не влаштовує ні виробників, ні інвесторів, ні споживачів. Тому з урахуванням досягнень та досвіду Ізраїлю, скандинавських країн, Чехії та Польщі Україні настійно рекомендується глибоке переосмислення економічної, інституційної політики в контексті природи та характеру як зовнішніх загроз для національної безпеки, так і природи міжнародної конкуренції.

Додатки

ГРУПА 1. ПРАВОВІ, ІНСТИТУЦІЙНІ ЧИННИКИ

Індикатор/параметр*	Україна	Аргентина	Польща	Німеччина	Румунія	Фінляндія	Чехія	Туреччина	США	Ізраїль
1. Індекс політичних прав та громадянських свобод-2025, Freedom House, макс. 100 балів	51	85	82	95	82	100	95	33	84	73
2. Індекс демократії-2024 Economist Intelligence Unit, макс. 100 балів	4,90 92 місце	6,51 54місце	7,40 39 місце	8,73 13 місце	5,99 72 місце	9,30 6 місце	8,08 23місце	4,26 103 місце	7,85 28 місце	7,80 31 місце
3. Індекс свободи (Freedom Index) від Atlantic Council, 2025, макс. 100 балів	52,7 118 місце	68,1 69 місце	80,3 34 місце	88,9 12 місце	72,6 51 місце	91,1 6 місце	86,6 16 місце	54,0 113 місце	85,1 22 місце	78,5 38 місце
4. Індекс свободи людини-2024 Cato Institute, макс. 10 балів	5,84 122 місце	6,93 80 місце	7,72 51 місце	8,67 14 місце	8,03 37 місце	8,84 6 місце	8,66 15 місце	5,28 142 місце	8,64 17 місце	7,54 59 місце
5. Індекс верховенства права-2024 World Justice Project, макс. 1,00 балів	0,49 88 місце	0,55 63 місце	0,66 33 місце	0,83 5 місце	0,62 41 місце	0,87 3 місце	0,74 20 місце	0,42 117 місце	0,70 26 місце	0,66 35 місце
6. Індекс економічної свободи-2025 Frazer Institute	5,24 143 місце	4,48 159 місце	6,80 76 місце	7,84 15 місце	7,32 50 місце	7,84 15 місце	7,61 29 місце	5,44 139 місце	8,10 5 місце	7,46 39 місце
7. Міжнародний індекс захисту прав власності-2025, Property Rights Alliance, макс. 10 балів	3,5 104 місце	4,3 84 місце	6,0 40 місце	7,7 8 місце	6,3 36 місце	7,15 15 місце	7,0 24 місце	4,1 93 місце	7,7 10 місце	6,6 29 місце
8. Індекс законності та порядку-2024, Gallup International, макс. 100 балів	74	69	83	88	81	90	87	79	84	82
9. Показник «Ефективність держави» в World Governance Indicators 2024, макс. 100%	37,7	36,3	66,5	85,4	46,7	97,2	82,5	41,5	87,7	83,5
10. Prosperity Index from Atlantic Council 2025	71,9 балів 59 місце	76,6 42 місце	80,8 34 місце	87,1 13 місце	76,5 43 місце	88,4 8 місце	87,2 12 місце	66,6 79 місце	79,8 38 місце	80,3 37 місце

Atlantic Council Freedom and Prosperity Indices.
https://freedom-and-prosperity-indexes.atlanticcouncil.org/#map
2025 Atlas Freedom and Prosperity Around the World.
https://www.atlanticcouncil.org/wp-content/uploads/2025/03/2025-Atlas-Freedom-and-Prosperity-around-the-world.pdf

ГРУПА 1. ОЦІНКИ

Індикатор/параметр*	Україна	Аргентина	Польща	Німеччина	Румунія	Фінляндія	Чехія	Туреччина	США	Ізраїль
1	51	85	82	95	82	100	95	33	84	73
2	49	65	74	87	60	93	81	43	9	78
3	53	68	80	89	73	91	87	54	85	79
4	20	35	60	100	90	100	100	10	100	60
5	49	55	66	83	62	87	74	42	70	66
6	52	45	68	78	73	78	76	54	81	75
7	20	30	55	95	60	95	80	25	95	57
8	74	69	83	88	81	90	87	79	84	82
9	38	36	67	85	47	97	83	42	88	84
10	72	77	81	87	77	88	87	67	80	80
В середньому	**48**	**57**	**72**	**89**	**71**	**92**	**85**	**45**	**85**	**75**

ГРУПА 2. МАКРОЕКОНОМІЧНІ ЧИННИКИ

Індикатор/параметр*	Україна	Аргентина	Польща	Німеччина	Румунія	Фінляндія	Чехія	Туреччина	США	Ізраїль
1. ВВП на душу населення, $ (2024 р.)	5719	13523	24973	56087	20210	53286	31735	15882	86145	54294
2. Темпи зміни ВВП (середньорічний за 2022-2024 рр.)	-6,8	0,93	2,8	0,13	2,4	0,1	1,33	4,57	2,73	3,17
3. Накопичені прямі іноземні інвестиції на душу населення 2024 року, в $	1516	3811	8583	14528	6681	16437	20554	2087	45542	28476
4. Експорт товарів на душу населення, 2022- 2024 рр. в $	1184	1681	10177	20296	5217	14755	23323	3016	6079	6779
5. Експорт послуг на душу населення, 2022-2024 рр., $	495	340	2929	5406	2172	6777	3587	1232	3125	8623
6. Відношення інвестицій в основний капітал до обсягу ВВП, %	19,3	15,7	15,2	20,8	25,3	22,3	25,3	31,2	17,7	23,5
7. Капіталізація внутрішнього фондового ринку, % ВВП	3,5	8,4	22	44	12,5	96	10	29	213	61
8. Рівень безробіття 2024 р., %	13,1	7,2	2,9	3,4	5,4	8,4	2,6	8,7	4	3
9. Відношення експорту товарів та послуг до ВВП, у середньому за 2022-2024 рр., %	30,6	14,7	57,2	42,9	38,9	43,4	69,9	31,6	11,2	30,2
10. Продуктивність праці: ВВП за годину роботи (ВВП в постійних міжнародних $ 2021 по ПКС 2025)	19	33,4	48,8	80,5	52,1	81,3	56,9	40,2	81,8	60,8

ГРУПА 2. ОЦІНКИ

Індикатор/параметр*	Україна	Аргентина	Польща	Німеччина	Румунія	Фінляндія	Чехія	Туреччина	США	Ізраїль
1	20	35	45	100	40	100	60	38	100	100
2	0	20	45	10	40	10	30	100	45	90
3	10	30	45	75	40	90	95	25	100	100
4	20	25	70	100	30	90	100	35	60	64
5	25	20	50	95	45	100	85	35	50	100
6	55	50	50	70	80	75	80	100	60	75
7	5	15	25	45	15	100	15	35	100	55
8	10	50	100	90	60	45	100	40	80	90
9	45	25	90	80	50	55	100	50	20	45
10	15	25	50	100	50	100	80	45	100	80
В середньому	**21**	**30**	**57**	**77**	**48**	**77**	**75**	**50**	**72**	**80**

ГРУПА 3. МОНЕТАРНІ, ФІНАНСОВІ ЧИННИКИ

Індикатор/параметр*	Україна	Аргентина	Польща	Німеччина	Румунія	Фінляндія	Чехія	Туреччина	США	Ізраїль
1. Інфляція (середньорічна за 2022-2024 рр.), %	14,6	141,3	9,2	5,4	9,7	3,9	8,6	57,8	4,1	3,8
2. Стійкість національної валюти (середньорічні коливання валюти за 2022-2024 рр.)	54,1	803	1,5	-8,7	10,6	-8,7	11,3	266	-	17
3. Баланс поточного рахунку платіжного балансу, % ВВП 2022-2024 рр.	-2,5	-0,97	-0,17	4,97	-8,17	-1,07	-1	-3,13	-3,7	2,87
4. Внутрішнє кредитування приватного сектора, % ВВП, 2024 р.	18,2	15,2	33,7	77,9	22,7	91,7	48,3	44,2	198,2	69,8
5. Індекс фінансової відкритості The Chinn-Ito Financial Openness Index 2022, макс. 2,29 бала	-1,93	-1	1,03	2,29	1,53	2,29	2,29	-1,25	2,29	2,29
6. Валові заощадження, 2024 р., % ВВП	12	15	18	27	16	22	28	25	18	27

ГРУПА 3. ОЦІНКИ

Індикатор/параметр*	Україна	Аргентина	Польща	Німеччина	Румунія	Фінляндія	Чехія	Туреччина	США	Ізраїль
1	15	0	27	68	27	76	30	0	76	80
2	20	0	95	100	90	100	90	0	100	75
3	70	90	100	100	40	100	100	80	80	100
4	20	20	35	90	25	100	50	45	100	85
5	0	20	50	100	75	100	100	20	100	100
6	30	30	70	95	30	75	95	90	70	95
В середньому	**26**	**27**	**63**	**92**	**47**	**92**	**78**	**39**	**88**	**89**

ГРУПА 4. ПОДАТКОВІ, БЮДЖЕТНІ ЧИННИКИ

Індикатор/параметр*	Україна	Аргентина	Польща	Німеччина	Румунія	Фінляндія	Чехія	Туреччина	США	Ізраїль
1. Розмір видатків органів державного управління за 2022-2024 рр., % ВВП	69,02	35,43	46,51	48,73	37,98	55,41	43,14	30,64	37,45	40,02
2. Розмір дефіциту бюджету органів державного управління за 2022-2024 рр, % ВВП	-17,37	-2,87	-5,1	-2,37	-6,7	-2,53	-2,93	-3,63	-6,5	-4,37
3. Державний борг за 2022-2024 рр., % ВВП	82,88	107,85	51,19	63,43	53,77	77,9	42,69	27,63	120,42	63,1
4. Відсоткові платежі по сплаті державного боргу, в середньому за 2021-2023 рр., % ВВП	3,27	2,15	1,58	0,72	1,83	0,74	1,03	2,46	3,24	3,05
5. Індекс податкового пекла-2023 "The 1841 Foundation", мін. 11 балів	10,4	10,4	5,6	5,2	7,6	4,4	4,8	7,2	6,4	5,6

ГРУПА 4. ОЦІНКИ

Індикатор/параметр*	Україна	Аргентина	Польща	Німеччина	Румунія	Фінляндія	Чехія	Туреччина	США	Ізраїль
1	5	45	25	25	45	20	35	75	45	40
2	0	70	30	75	20	75	70	50	20	40
3	15	10	80	75	75	65	85	90	10	75
4	50	80	90	100	80	100	95	75	55	55
5	0	0	50	50	35	65	65	30	35	50
В середньому	**14**	**41**	**55**	**65**	**51**	**65**	**70**	**64**	**33**	**52**

ГРУПА 5. РЕГУЛЯТОРНІ ЧИННИКИ

Індикатор/параметр*	Україна	Аргентина	Польща	Німеччина	Румунія	Фінляндія	Чехія	Туреччина	США	Ізраїль
1. Якість регуляторного середовища, індекс та місце з Global Innovation report 2025, макс. 100 балів	35,6 106 місце	38,9 97 місце	64,1 40 місце	85,1 15 місце	58,5 52 місце	93,7 3 місце	78,4 23 місце	40,6 94 місце	81,7 20 місце	71,9 29 місце
2. Якісно ділового клімату, індекс та місце з Global Innovation report 2025, макс. 100 балів	34,9 89 місце	9,6 130 місце	24,2 113 місце	50,7 57 місце	22,8 118 місце	72,4 14 місце	46,6 65 місце	28,6 104 місце	65,5 25 місце	60,2 35 місце
3. Інституційне середовище, індекс та місце з Global Innovation report 2025, макс. 100 балів	31,8 115 місце	37,2 106 місце	60,7 50 місце	74,8 23 місце	49,1 80 місце	84,6 11 місце	73,9 24 місце	41,8 94 місце	75,8 22 місце	63,6 46 місце
4. Чинник «чіткість, ясність закону» з Prosperity Index 2025, макс. 100 балів	29,5	53,5	55,5	92,4	36,5	79,8	75,6	23,5	71,7	63,8
5. Фактор «Бюрократія та корупція» із Prosperity Index 2025, макс. 100 балів	35,7	39,2	57,8	77,9	46,6	89,9	67,1	38,9	72,2	68,1
6. Чинник «Незалежність судової влади» з Prosperity Index 2025, макс. 100 балів	42,9	69,6	74,2	93,9	67,1	89	86,8	34,8	86,3	82,3

ГРУПА 5. ОЦІНКИ

Індикатор/параметр*	Україна	Аргентина	Польща	Німеччина	Румунія	Фінляндія	Чехія	Туреччина	США	Ізраїль
1	36	39	64	85	59	94	78	41	82	72
2	35	10	24	51	23	72	47	29	66	60
3	32	37	61	75	49	85	74	42	76	64
4	30	54	56	92	37	80	76	24	72	64
5	36	39	58	78	47	90	67	39	72	68
6	43	70	74	94	67	89	87	35	86	82
В середньому	**35**	**42**	**56**	**79**	**47**	**85**	**72**	**35**	**76**	**68**

ГРУПА 6. ІФРАСТРУКТУРНІ ЧИННИКИ

Індикатор/параметр*	Україна	Аргентина	Польща	Німеччина	Румунія	Фінляндія	Чехія	Туреччина	США	Ізраїль
1. Місце в Індексі енергетичного транзиту-2025. World Economic Forum Energy Transition Index, макс. 100 балів	55,9 56 місце	55,6 57 місце	59,9 43 місце	68,8 9 місце	63,7 30 місце	71,8 2 місце	61,1 40 місце	57,9 50 місце	66,8 17 місце	66,1 20 місце
2. Місце за параметром "Інфраструктура" у Глобальному індексі інноваційності-2025	40,7 75 місце	38,5 80 місце	48,1 51 місце	54,9 28 місце	54,4 31 місце	67,6 3 місце	53,9 33 місце	51,7 44 місце	54,3 32 місце	51,5 45 місце
3. Стан загальної інфраструктури у Глобальному індексі інноваційності-2025, значення, місце	16,0 122 місце	22,4 99 місце	36,4 53 місце	48,9 25 місце	34,8 62 місце	64,3 8 місце	44,9 33 місце	43,7 36 місце	54,1 13 місце	47,2 31 місце
4. Місце в Індексі якість логістики-2023 World Bank, макс. 5 балів	2,7	2,8	3,6	4,1	3,2	4,2	3,3	3,4	3,8	3,6
5. Виробництво ВВП на одиницю енергії	5,6 116 місце	10,6 71 місце	13,8 42 місце	17,1 23 місце	19,1 15 місце	7,8 96 місце	10,7 70 місце	18,5 18 місце	10,1 74 місце	17,2 22 місце
6. Частка підприємств промисловості, які вважають електрику великою і дуже великою перешкодою, % World Bank	39,3	47,5	38,1	18,6	39,6	10,1	43,6	26,1	18,4	7,7

ГРУПА 6. ОЦІНКИ

Індикатор/параметр*	Україна	Аргентина	Польща	Німеччина	Румунія	Фінляндія	Чехія	Туреччина	США	Ізраїль
1	56	56	60	69	64	72	61	58	67	66
2	41	39	48	55	54	68	54	52	54	52
3	16	22	36	49	35	64	45	44	54	47
4	45	45	75	90	60	90	75	75	78	75
5	10	45	55	90	95	25	45	95	45	95
6	30	25	30	80	30	75	25	75	80	100
В середньому	**33**	**39**	**51**	**72**	**56**	**69**	**51**	**67**	**63**	**73**

ГРУПА 7. СОЦІАЛЬНІ ЧИННИКИ

Індикатор/параметр*	Україна	Аргентина	Польща	Німеччина	Румунія	Фінляндія	Чехія	Туреччина	США	Ізраїль
1. Глобальний індекс інноваційності-2025 World Intellectual Property Organization (WIPO) місце, значення	29,7 66 місце	26,8 77 місце	37,7 39 місце	55,5 11 місце	34,3 49 місце	57,7 7 місце	42,0 32 місце	37,2 43 місце	61,7 3 місце	52,3 14 місце
2. Значення та місце за фактором «Людський капітал та дослідження» Глобального індексу інноваційності 2025	32,5 65 місце	33,8 57 місце	38,6 43 місце	61,0 4 місце	30,2 72 місце	60,9 5 місце	42,3 37 місце	41,2 38 місце	55,8 13 місце	52,3 19 місце
3. Індекс соціального прогресу-2025 Social Progress Imperative	70,92 63 місце	76,85 41 місце	80,59 33 місце	88,24 10 місце	74,61 45 місце	91,28 3 місце	84,85 23 місце	67,66 83 місце	81,65 31 місце	81,80 30 місце
4. Середня тривалість життя після 65 років	56,71 52 місце	58,28 51 місце	62,20 42 місце	69,67 31 місце	49,98 73 місце	73,02 23 місце	61,92 43 місце	54,73 59 місце	70,89 28 місце	76,60 14 місце
5. Середня тривалість життя, дані за 2024 р.	74,7	77,5	78,8	81,5	76,1	82,1	79,8	77,4	79,5	82,7
6. Фактор «Здоров'я» в Індексі соціального прогресу 2025, значення, місце	47,30 115 місце	66,44 47 місце	69,99 39 місце	74,83 29 місце	54,48 83 місце	75,01 28 місце	71,89 34 місце	64,77 52 місце	67,18 44 місце	83,66 5 місце
7. Індекс соціальної стійкості-2023 Social Resilience Index (SRI) Allianz Research	43,1 95 місце	43,6 92 місце	65,1 28 місце	77,0 9 місце	54,1 56 місце	80,7 2 місце	69,3 20 місце	42,8 97 місце	66,9 24 місце	58,2 48 місце
8. Валовий національний дохід (ВНД) на душу населення, 2024 р., за ПКС у $ 2021 року	16933	25876	42218	64053	39374	57068	45889	34507	73650	48050
9. ВВП на душу населення за ПКС 2024 року	19603	28704	51629	70930	47204	64657	56686	40283	86601	54446

Human Development report 2025. 2025 A matter of choice: People and possibilities in the age of AI UN. May
Global Innovation Index 2025. Innovation at a Crossroads. 2025 WIPO

ГРУПА 7. ОЦІНКИ

Індикатор/параметр*	Україна	Аргентина	Польща	Німеччина	Румунія	Фінляндія	Чехія	Туреччина	США	Ізраїль
1	30	27	38	56	34	58	42	37	62	52
2	33	34	39	61	30	61	42	41	56	52
3	71	77	62	88	50	91	85	68	82	82
4	57	58	62	70	50	73	62	55	71	77
5	60	70	80	100	70	100	90	70	80	100
6	47	66	70	75	54	75	72	65	67	84
7	43	44	65	77	54	81	69	43	67	58
8	20	40	70	90	70	85	70	50	100	75
9	20	35	50	85	75	90	85	70	100	85
В середньому	**42**	**50**	**62**	**78**	**57**	**79**	**69**	**55**	**76**	**74**

ГРУПА 8. НЕМАТЕРІАЛЬНІ ЧИННИКИ

Індикатор/параметр*	Україна	Аргентина	Польща	Німеччина	Румунія	Фінляндія	Чехія	Туреччина	США	Ізраїль
1. Індекс сприйняття корупції-2024 Transparency International	35 105 місце	37 99 місце	53 53 місце	75 15 місце	46 65 місце	88 2 місце	56 46 місце	34 107 місце	65 28 місце	64 30 місце
2. Індекс м'якої сили-2025 Brand Finance Soft power index	42,0 46 місце	44,7 42 місце	48,7 32 місце	70,1 5 місце	39,5 55 місце	54,5 23 місце	43,5 44 місце	52,9 26 місце	79,5 1 місце	47,8 33 місце
3. Матриця ризиків хабарництва 2024 Trace Bribery Matrix, Trace International, найкращий показник 1 бал, місце, значення	52 109 місце	46 82 місце	36 42 місце	18 13 місце	41 62 місце	14 7 місце	31 31 місце	56 130 місце	16 11 місце	36 41 місце
4. Значення та місце за фактором «Нематеріальні активи» Глобального індексу інноваційності 2025	28,4 63 місце	31,9 56 місце	40,1 32 місце	62,6 6 місце	33,5 52 місце	45,7 22 місце	12,5 93 місце	56,7 10 місце	56,2 11 місце	32,1 55 місце
5. Експорт послуг ICT, % торгівлі, показник та місце	10,0 5 місце	3,0 48 місце	3,7 36 місце	2,4 54 місце	7,6 10 місце	9,0 7 місце	3,1 44 місце	0,9 87 місце	2,1 61 місце	21,2 1 місце
6. Індекс законності та порядку 2024 Gallup, місце та значення	74 98-102 місце	69 115-118 місце	83 56-60 місце	88 22-29 місце	81 66-74 місце	90 14-17 місце	87 30-36 місце	79 80-82 місце	84 47-55 місце	82 61-65 місце
7. Індекс щастя World Happiness Report 2025, значення та місце	4,680 111 місце	6,397 42 місце	6,673 26 місце	6,753 22 місце	6,563 35 місце	7,736 1 місце	6,775 20 місце	5,262 94 місце	6,724 24 місце	7,234 8 місце
8. Глобальний індекс благодійності 2024 року, місце та значення, макс. 100 балів	57 7 місце	37 93 місце	15 142 місце	45 37 місце	26 132 місце	40 74 місце	43 48 місце	29 122 місце	59 6 місце	49 23 місце

Дані за 2024-2025 рр.

ГРУПА 8. ОЦІНКИ

Індикатор/параметр*	Україна	Аргентина	Польща	Німеччина	Румунія	Фінляндія	Чехія	Туреччина	США	Ізраїль
1	35	37	53	75	46	88	56	34	65	64
2	42	45	49	70	40	55	44	53	80	48
3	30	40	70	100	70	100	75	20	100	70
4	28	32	40	63	34	46	13	57	56	32
5	90	65	70	60	90	95	65	40	55	100
6	74	69	83	88	81	90	87	79	84	82
7	25	70	75	80	75	100	80	30	80	95
8	57	37	15	45	26	40	43	29	59	49
В середньому	**48**	**49**	**57**	**73**	**58**	**77**	**58**	**43**	**72**	**68**

КОНЦЕПЦІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

У 2024 році Міжнародний Інститут Свободи (ILI) запропонував Уряду та українцям інноваційну Концепцію економічної безпеки, яка базувалась на Людиноцентричності, та Індекс національної економічної безпеки 2024[20].

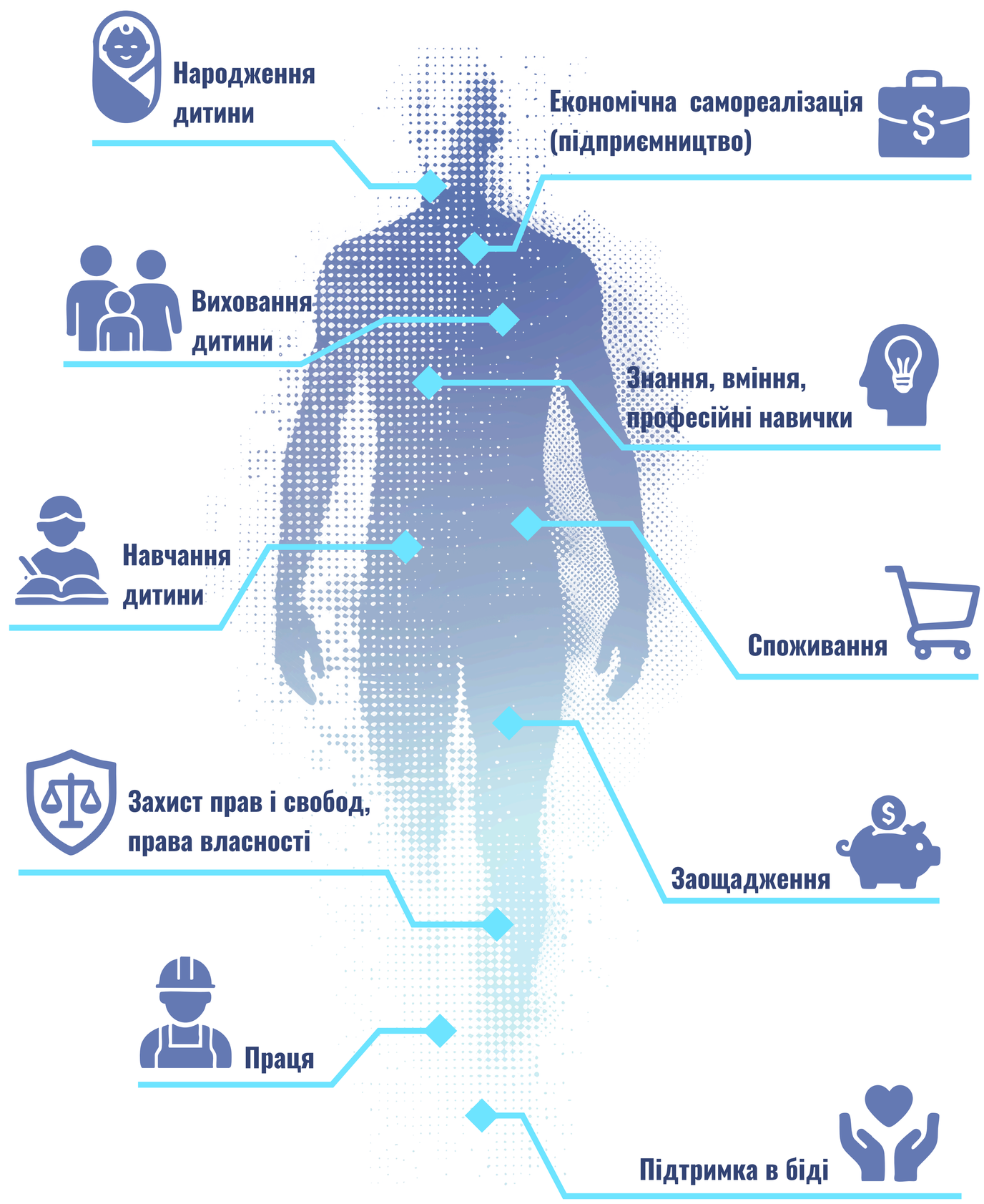
На відміну від домінівного підходу до національної економічної безпеки, в якому центральне місце посідає Держава та Уряд, ми пропонуємо в центр системи економічної безпеки поставити людину, яка виступає в різних проявах: виробника, підприємця, споживача, інвестора, кредитора, позичальника тощо.

Уряд України, безумовно, має підтримувати стратегію трьох P (Promoting, Protecting, Partnering)[21], яка лежить в основі економічної безпеки Європейського Союзу. Але такий підхід не деталізує зміст економічної політики влади щодо нейтралізації ризиків і загроз для добробуту Людини, яка виступає в різних економічних функціях. Тому в нашій системній пропозиції ми ставимо саме Людину в центр системи національної економічної безпеки. Вона є невіддільною частиною системи національної безпеки. Стратегія описує інститути, механізми та відносини в країні у сфері виробництва, обміну, споживання ресурсів та активів і функціонування ринків усіх форм капіталу.

Людиноцентричність системи економічної безпеки означає організацію економіки на основі економічної волі. Ця форма капіталу, цей нематеріальний актив безпрецедентно впливає на економічні, фінансові, соціальні, екологічні аспекти життя людини.

Центральним елементом економіки є Людина

Національна економічна безпека країни описується через економічну безпеку Людини впродовж усього життя, в усіх сферах діяльності та взаємодії з іншими.

[20] Концепція національної економічної безпеки України 2024. Міжнародний Інститут Свободи https://d2c4wny57m91c4.cloudfront.net/National_Economic_Security_Ukraine_2024_8bf203014e.pdf

[21] Joint Communication by the European Commission and the High Representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy: European Economic Security Strategy, 26.06.2023, JOIN (2023) 20 final https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52023JC0020

Народження дитини: вільний вибір безпечних, якісних медичних та спеціалізованих організацій у системі охорони здоров'я, які конкурують між собою, наявність медичних товарів, інфраструктури та обладнання для дітей і матерів.

Виховання дитини: наявність вільного вибору якісних дошкільних закладів, що працюють у режимі відкритої конкуренції методик, програм і стандартів.

Навчання дитини: наявність вільного вибору освітніх закладів, організацій, форматів і режимів навчання, які працюють у режимі відкритої конкуренції.

Захист прав і свобод людини, включно з правами власності: наявність якісних інститутів демократії для реалізації принципів розділення влади, верховенства права, презумпції невинуватості та сумлінності підприємця. Наявність незалежної судової влади та відповідної інфраструктури організацій з надання людині правової підтримки щодо захисту прав і свобод.

Праця людини: вільний вхід на ринок виробництва товарів/послуг, добровільний, взаємовигідний характер взаємовідносин між роботодавцем і найманим працівником та наявність ефективного механізму розв'язання спорів між ними.

Економічна самореалізація людини (підприємництво): легкість створення комерційної організації (вхід на ринок), відкритий, конкурентний доступ до всіх форм капіталу, до послуг фінансового та інфраструктурних секторів; універсальна і нейтральна податкова та регуляторна система; вільний вибір інструментів, механізмів платежу та інвестування; наявність якісних правових інститутів і механізмів розв'язання суперечок та конфліктів, захисту прав власності; легкий та швидкий вихід із ринку, зокрема через процедуру банкрутства.

Знання, вміння, професійні навички людини: відкритий ринок режим освітніх, професійних послуг, забезпечення режиму "навчання все життя", конкуренція освітніх та інформаційних стандартів і методик.

Споживання людини: вільний вибір товарів і послуг на відкритому, конкурентному ринку, сприятливі умови для підвищення купівельної спроможності доходів і заощаджень, конкуренція стандартів якості, брендів та торговельних режимів.

Заощадження людини: вільний вибір інструментів, режимів заощадження в національних і міжнародних організаціях, забезпечення вільного переміщення капіталу, стабільність національної валюти, конкурентоспроможність національних фінансових інститутів.

Підтримка людини в біді: наявність активного громадянського суспільства, благодійних організацій, а також державної адресної підтримки людини в біді за чіткими критеріями нужденності.

Реалізація Концепції Національної Економічної Безпеки для України

1. **Глибока ревізія законодавства** з урахуванням наукових висновків та емпіричних спостережень на основі даних ~160 країн світу протягом 30 років щодо впливу такої форми нематеріального капіталу, як «економічна свобода», на економічне зростання, інвестиційну активність, розвиток підприємницького капіталу, розвиток людського капіталу, динаміку конкурентоспроможності бізнесу та країни загалом.

2. **Основні закони, що визначають параметри економічної політики**, зокрема, Стратегію Національного банку «Фінансова фортеця України»[22], Стратегію відновлення, сталого розвитку та цифрової трансформації малого та середнього підприємництва (МСП) на період до 2027 року[23], Програму підтримки економіки «Ukraine Facility», Програму фінансової підтримки України від Європейського Союзу»[24], закон про державний бюджет та Податковий кодекс зробити відповідним моделі підприємницького зростання Мізеса-Хайєка-Шумпетера.

[22] *Стратегія Національного банку "Фінансова фортеця України". Травень 2023. https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_NBU.pdf?v=9*
[23] *Стратегія відновлення, сталого розвитку та цифрової трансформації малого і середнього підприємництва (МСП) на період до 2027 року. Вересень 2024. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/821-2024-%D1%80#n14*
[24] *Програма підтримки економіки "Ukraine Facility. Програма фінансової підтримки України від Європейського Союзу". Лютий 2024. https://www.ukrainefacility.me.gov.ua/*

3 **Істотне скорочення функцій та розміру Держави**, змінити формат і режим її присутності та впливу на економіку з метою суттєво збільшити роль, функції та вагу приватного комерційного сектору і громадянського суспільства у виробництві товарів і послуг, зокрема, некомерційних соціальних особливостей. Одним із правових способів виконання цього завдання є прийняття як конституційної норми набору конкретних обмежень на присутність Держави в економіці.

«Гамівна сорочка» складається з наступних параметрів:

- граничний рівень видатків органів державного управління 25% ВВП,
- граничний рівень інфляції (2%),
- граничний дефіцит бюджету (2% ВВП) чи його заборона,
- граничний обсяг державного боргу (20% ВВП),
- граничний обсяг ресурсів/активів у державній власності (10% загального обсягу),
- гранична зайнятість у держсекторі – 7% робочої сили.

Ці параметри мають стати обов'язковими після перемоги нашої країни у війні, як і здійснення транзиту від економіки воєнного часу з її дисбалансами до економіки мирного часу.

4 **Відмовитися від практики визначення «точок зростання»** національної економіки, стратегічних секторів, особливих регіонів з метою вливання в них державних і приватних інвестицій під набір відповідних грошово-кредитних, бюджетно-податкових, митних, регуляторних, інфраструктурних або земельних пільг.

5 **Усвідомити шкідливість** витіснення державними інвестиціями приватних інвестицій, необхідність демонополізації інфраструктурного та фінансового сектора, вихід Держави зі складу засновників фінансових посередників (банків та страхових компаній).

6 **Проведення лібералізації** поточного і фінансового рахунків платіжного балансу, зниження бар'єрів на вхід на ринок фінансових послуг.

7 **Проведення широкомасштабної дерегуляції**, застосування інструменту регуляторної гільйотини для більшості видів економічної діяльності.

8 **Модернізація податкової системи** в напрямі переходу на "пласкі" ставки податків, ліквідацію дискреції податковими та контрольними органами, дотримання принципів нейтральності, універсальності та прозорості податків, режиму їх розрахунку та сплати. Зниження податкового тягаря до рівня, який теоретично і практично відповідає перехідній країні, що розвивається, для забезпечення швидкого та довгострокового економічного зростання.

9 **Входження України у Топ-30 країн світу** за важливими світовими Індексами має бути метою економічної політики: Індекс економічної свободи, Індекс захисту прав власності, Індекс верховенства права, Індекс свободи людини, Індекс фінансової відкритості, Індекс процвітання Легатум, Індекс економіки здорового глузду (ILI), Індекс соціального добробуту (ILI).

10 Державні програми й плани дій повинні містити **чіткі терміни** поліпшення параметрів економічної політики.

11 **Створити відкриту та рівну конкуренцію грошей**, товарних стандартів, сертифікатів і правових режимів для інвесторів та власників матеріальних і нематеріальних активів шляхом ухвалення відповідних законодавчих норм.

12 **Проведення щорічного аудиту** з метою визначення якості управління державними ресурсами та активами, ефективності державних видатків, їхньої відповідності основній функції Держави — забезпечення захисту життя та власності громадян від зовнішніх та внутрішніх загроз.

Запропонований підхід формує цілісне бачення переходу України до моделі економіки, в якій свобода, конкуренція та підприємництво стануть ключовими рушіями розвитку. Ревізія законодавства та адаптація економічної політики до моделі підприємницького зростання Мізеса-Хайєка-Шумпетера покликана забезпечити довгострокову стабільність і високі темпи зростання. Це реальні кроки до мети побачити Україну у колі найбільш вільнихіших та процвітаючих економік світу.

ПРО МІЖНАРОДНИЙ ІНСТИТУТ СВОБОДИ (ILI)

ILI досліджує, як в умовах об'єктивно обмежених ресурсів, у режимі розподілу праці забезпечити реалізацію прав і свобод людини, включаючи право приватної власності. Як побудувати взаємини між Державою, Бізнесом та Людиною, щоб в умовах свободи забезпечити мир, добробут та реалізацію людьми особистих планів у режимі добровільного, взаємовигідного обміну між собою.

Засновники ILI вбачають своєю місією реалізацію таких завдань:

- посилення суспільної підтримки теорії та практики Свободи;
- сприяння створенню правових, громадських інститутів на основі свободи вибору людини, приватної власності та особистої відповідальності;
- просування бачення мирного, вільного, благополучного світу на основі розвитку підприємництва, партнерства та солідарності;
- протидія теорії, ідеології та практики тоталітаризму, нацизму, авторитаризму та надмірної держави;
- заснування української наукової школи та інтелектуальної спільноти на основі наукової спадщини Австрійської економічної школи, ідей класичного лібералізму.

Для реалізації своєї місії ILI проводить наукові дослідження, організовує різноманітні заходи (конференції, відкриті зустрічі, панельні дискусії), продукує інформаційні продукти, в т.ч. власні Індекси, та підтримує сайт, на якому розміщені матеріали досліджень, а також сторінки у соціальних мережах, співпрацює з іншими мозковими центрами та підприємницькими об'єднаннями.

Медіаресурси Інституту

Міжнародний Інститут Свободи активно розвиває медійний напрямок задля просування ідей свободи. Щотижня на нашому сайті ми публікуємо свіжі дослідження, а у соцмережах розміщуємо актуальні коментарі та подкасти, де пояснюємо економічні процеси та події в Україні та світі. Приєднуйтесь до наших медіаресурсів, щоб знати більше про економіку здорового глузду. Для запрошення наших експертів для коментарів та інтерв'ю звертайтесь у наші соціальні мережі або за e-mail.

VOX LIBERTY

VoxLiberty - телеграм канал для скептиків, економістів і просто вільних дюлей. Новини для тих, хто шукає аналітику без цензури і пропаганди.

media@ilibertyinstitute.com

https://www.ilibertyinstitute.org

https://x.com/ilibertyinst

https://www.facebook.com/ilibertyinstitute

https://www.linkedin.com/company/ilibertyinstitute

https://www.youtube.com/@ilibertyinstitute

https://www.youtube.com/@ILleducation

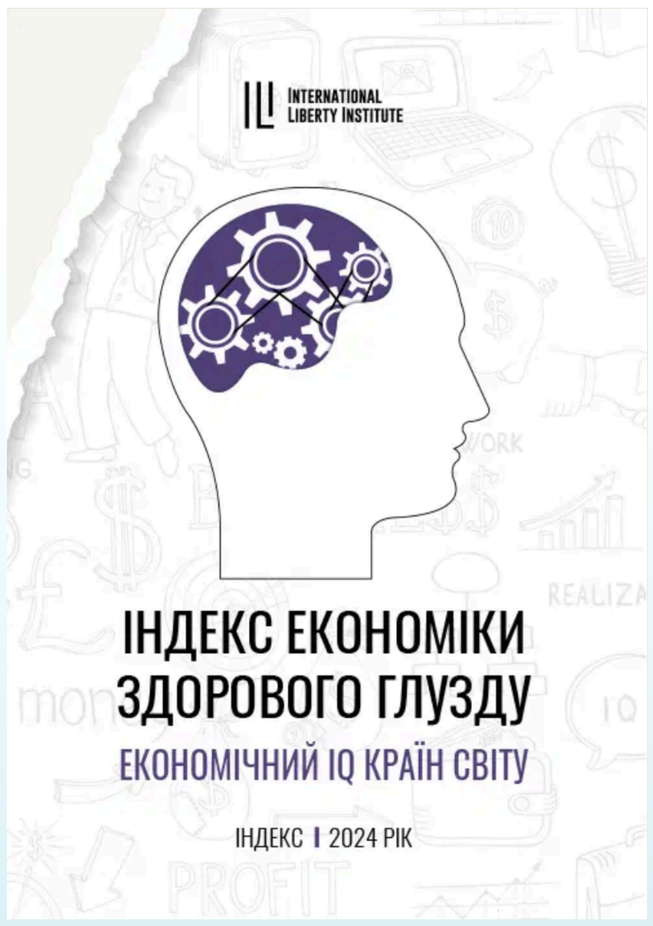
INTERNATIONAL LIBERTY INSTITUTE

Проекти Міжнародного Інституту Свободи

Міжнародна науково-практична конференція «Читання Мізеса» проходить щорічно восени на батьківщині видатного економіста Людвіга фон Мізеса — у Львові. Мета конференції – переосмислити засади управління державою та економікою, знайти відповіді на кризу моделі welfare state та обговорити альтернативу — ідеї Австрійської економічної школи. Панельні дискусії, виступи провідних вчених-економістів з Європи та України, обговорення актуальних викликів з участі як теоретиків, так і практиків, які працюють в різних галузях науки, транслюються українською та англійською мовами на каналі Youtube ILI. За підсумками кожної конференції видається наукова збірка.

Дослідження та аналітична діяльність

Індекс економіки здорового глузду (Індекс здорового глузду) — це агрегатний показник, який оцінює ступінь врахування аксіом здорового глузду при виробленні та реалізації економічної політики Уряду. Індекс здорового глузду є інструментом визначення економічного IQ країни та уряду. ILI створив Індекс здорового глузду, як інноваційний інструмент та барометр оцінки якості економічної політики урядів країн світу та адекватності критеріям здорового глузду та економічної науки, її відповідності принципам людської діяльності. Він також показує якість економічної освіти в країні, розуміння елітами економічної науки, орієнтацію Уряду на застосування кращих світових практик.

До Індексу економіки здорового глузду 2024 входить 131 країна. Країни розбиті за рівнем економічного IQ на п’ять груп. Деталізація по кожній групі та країні доступний у загальному звіті на сайті Інституту. Економіка здорового глузду, що спирається на справжню економічну науку, є надійним фундаментом як для особистого добробуту кожної людини, так і для довгострокової стратегії будь-якої країни світу.

Індекс Соціального Добробуту відповідає на запитання, скільки часу потрібно працювати середньостатистичному жителю країни, щоб купити кожен із 40 вимірюваних товарів і послуг та весь запропонований кошик товарів і послуг, а також скільки часу життя залишається у людини для відпочинку, сім’ї, освіти, відкриття власної справи, хобі тощо. Це визначає якість нашого життя.
Індекс Соціального Добробуту — це надійний інструмент для оцінки та коригування економічної політики Уряду, порядку денного для політичних, інтелектуальних, економічних еліт задля ліквідації бідності, створення якісних, стійких інституцій для забезпечення швидких, довгострокових темпів економічного зростання, поліпшення умов для формування конкурентоспроможного людського капіталу.

ІСД дає змогу ідентифікувати ті параметри моделі підприємницького зростання, які з високим ступенем ймовірності забезпечують проходження шляху до соціального добробуту впродовж одного покоління, а також створення такого середовища, в якому формуються сімейні капітали багатьох поколінь.

INTERNATIONAL LIBERTY INSTITUTE